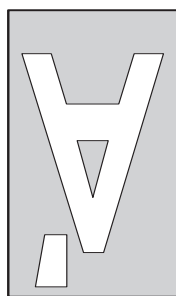

OSTAFORDULT

VAL

Tisztelt Szerkesztőség!

Itt, Dányban lakik egy fiatalember, akinek nagyon szép hangja

Címlapon:
Fotó:
LD archívum

**ROMA
LAP**
Megjelenik
havonta

a Magyarországi Nemzeti
és Etnikai Kisebbségi
Közalapítvány
támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási
és Továbbképzési
Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.

Telefon/Fax:
06-56/513-952, 513-953,
513-954

Levelezési cím:
SZOLNOK Pf.: 77 5001
e-mail: lungodrom@axelero.hu
Internet cím:
www.lungodrom.hu

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő:
Gudmon Andrásné

Munkatársak:
Hegedűs Sándor,
Józsa Zoltán, Lukács Ilona,
Nyári Gyula

Rácz Lajos

Szerkesztőségi titkár:
Pálfi Elvira

Felélős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:
KARCAGI NYOMDA KFT.
Felélős vezető:
Tankó Csaba
ügyvezető igazgató
ISSN 1216-982X

van és sokat énekel. Mostanában egy évre be lett zárva és gyönyörű verseket ír, melyek tulajdonképpen dalok. Kérem segítsenek neki, hogy új életet kezdhesen. Jó lenne egy zenekar, akinek dalszövegíró és énekes kellene és **Lakatos Sándor**, beceneve Zsinyeg személyében megtalálná.

Az is jó lenne, ha versei megjelenének a lapban, hogy szülei örülhessenek sikereinek. Jó szellemi, költői képességei vannak, kár lenne elfecsérelni és talán ezáltal segíteni tudna a családján is. Kérem segítsenek, hogy a fiatalember ezen az úton elindulhasson egy jobb élet felé.

Emlék

Egyet szeress, de legyen szép
Hogyha szenvedsz, legyen miért,
Egy szót jegyezz meg csupán,
Egyet szeress, de igazán.

Messze vitt tőlem a vonat,
De velem van a gondolat.
Ha távolról is tudsz szeretni,
Én sem foglak elfeledni.

Szemedbe néztem, mikor megláttalak,
S mélyen belül, magamba zártalak.
Onnan én már ki nem engedlek,
Rabja leszel örökre lelkemnek.

Hogy kedvesem voltál
Legyen köztünk titok.
A sors bármerre visz
Szerelmünk élni fog.

Ne hidd hogy feledlek,
Az élet bármerre vet,
Emléked szívembe véstem
A szív pedig nem feled.

Dány, 2005

Lakatos Sándor/Zsinyeg

A dányi Kisebbségi Önkormányzat segíteni szeretne neki és hozzátartozóinak. A dányi cigányok között még nem volt ilyen költő, mint ő.

A versek a szerzői jogvédő hivatalnál levédettek, de közzölve még sehol sem volt. Szeretnénk kérni, hogy egy lapszámot juttassanak el a szüleikhez, hadd legyenek rá büszkék.

Még egyszer tisztelettel köszönjük kedves segítségüket, várjuk a megjelenést és az újságot.

Köszönettel:
a család
és a dányi CKÖ nevében
Szilágyi Tiborné
kisebbségi képviselő

Valentin napra

Olyan boldog vagyok, ha veled lehetek.
Elfogadsz, szeretsz, segítesz engemet.
Te vagy a legjobb dolog az életben.
Mindig velem vagy, legalább lélekben.
Szívem mélyéből ígérem neked,
Szeretni foglak amíg csak lehet.

Tisztelt Főszerkesztő Asszony!

Azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok Önhöz, hogy életmentő műtétemhez anyagilag hozzájárulni szíveskedjék. Mint cigányszármazású szobrászművésznek igen nehéz az alkotások értékesítéséből megélni, ezért vagyok kénytelen a hazai romaszervezeteket megkeresni, hogy hosszú távú felépülésemet segítsék elő, hogy a műtétet követően újra kezdhessem életemet. Az eddig megtett utamat már nagyon sokan ismerik, és tudják rólam, hogy tehetséggel a népemnek, annak tárgyi kulturális értékeinek a megalkotásával a cigányság, mint nemzet fennmaradását szolgálom. Küldetésemnek érzem, hiszen a cigányság még ma sem elfogadott társadalmi csoport Magyarországon.

Köszönettel: Kosztics László szobrászművész

*

Aki tud és szeretne Kosztics László szobrászművésznek anyagilag segíteni, a bankszámlaszámát és a címét Szerkesztőségünkől megkaphatja!

A Kosztics Lászlótól megvásárolt alkotásokkal is segíthetnek a szobrászművésznek.

A Szerkesztőség!

Szécsi Magda

Amikor a tegnapi babona a ma hitévé válik...

Éppen azon gondolkodtam, hogy **Konfucius** és **Goethe**, ez a két zseniális ember mennyire hasonlított egymásra a rend elvárásában, a rend tiszteletében. Konfucius azt tanította, hogy „az állam akkor van rendben, amikor legkisebb alkotóelemei, családok és egyének is rendet tartanak”. Goethe meg azt írja a „Mainzi ostromban”, hogy „inkább követek el egy igazságtalanságot, semhogy eltűnjem a rendtelenséget!” Ez elég értelmetlennek tűnhet, de nem az, mert a rend mindig igazságos... Szóval éppen ezen gondolkodtam, amikor a belső csendembe betört egy erőszakos férfihang, ami azt üvöltötte, hogy „a cigányok babonás, primitív állatok, kurva gyilkos rablók, mindet ki kell nyírni...!” Elképedve kaptam fel a fejem, nem kaptam levegőt, mint akit szíven szúrtak, és keresni kezdtem a hang gazdáját a metróban, de nem találtam meg. Elveszett az őrzőgő tengerként kizúduló embertömegben a Nagyváradi téren, bántó, fájdó, megalázó tüskét hagyva bennem és jó adag szégyent is. Szégyent az üvöltöző férfi helyett, és végtelen sajnálatot azok iránt az emberek iránt, akik a hallottak után kerültek egymás tekintetét. S, hogy ne lássam őket és ők se lássanak engem, belemélyedtem **Végh Alpár Sándor** új könyvébe a „Köznaplóba”, de bevallom, nem láttam a betűket a könnyeimtől. Dühös könnyek voltak ezek, a tehetetlenség könnyei, mert ebben az országban bárhol, bármikor, bárki megalázzhat ilyen és hasonló kijelentésekkel, még akkor is, ha ezt ott személy szerint nem nekem címezték. De én mindenhol cigány vagyok! Metróban, utcán, hivatalokban, vendéglőkben, kiállítótermekben, bankokban, üzletekben, és otthon is az ágyamban, az íróasztalom mögött vagy a kádban. De így ők, az üvöltözők nem szoktak rám gondolni, csak gyilkosként, rablóként, primitív állatként, még akkor is, ha ők nem tudják ki volt **Konfucius** és **Goethe**, ki volt **Matisse**, **Hamvas Béla**, vagy **Paul Verlaine**. Nekik ez nem számít, csak az, hogy ők nem cigánynak születtek...

Ritkán utazom metróban, de elhatároztam, hogy gyakrabban fogok. Csak azért is! Hátha egyszer szemébe nézhetek egy ilyen üvöltöző embernek, hogy megkérdezhessem mi a problémája, mi-ben segíthetek és, hogy valóban velünk cigányokkal, a mi kiirtásunkkal hozható-e rendbe az ő élete. És azt is elhatároztam, hogy most nem a gyűlöletbeszédre fogok írni, hanem a babonáról. A cigányokat már sok mindenért gyűlölték, de a babonáságukért megölni őket? Na, ezt ma hallottam életemben először!

Tanulmányaim, olvasmányaim, és „mélyemlékeim” alapján azt gondolom, hogy a babona azóta létezik, mióta világ a világ! A Bibliában is előfordul a „babonásfélelemmel” kifejezés. A babonáság alól egyetlen nép sem menthető fel, kezdve az őskori hordákon, az ókori Rómán, a Kárpát-medencébe Ázsiából érkező magyarokon át, egészen napjainkig, Spanyolországtól Lengyelorszáig, Kínától Görögorszáig, és egészen biztos, hogy a jövő század népei sem lesznek babonamentesek, hát miért lennének azok éppen a cigányok! Vannak babonáink. Igen. Vannak. Semmivel sem több, vagy kevesebb, mint más népeknek. A világ közös babonáiról már nem is beszélve! Talizmánokat, szerencseköveket, arcra festett jeleket mindenhol látni. És jó, ha tudja mindenki, hogy valójában a karikagyűrű is talizmán, a jó házasság, az örök összetartozás, a sírítartó hűség jelképe, amihez a másik ember megtartásának képzeke kötődik. De nem is az a lényeg, hogy mit jelent a gyűrű az ujjunkon, hanem az, hogy a gyűrű tulajdonosa mit gondol róla, hogy ő minek nézi, és hogy mit vár tőle! A babonákat tehát az határozza meg, hogy hiszünk bennük, bármilyen képtelenek is egyébként. Nem az utunkat keresztező fekete-macska hozza fejünkre a szerencsétlenséget, hanem az a hitünk,

hogy a fekete-macska képes arra, hogy szerencsétlenséggel sújtson... A hit, a gondolat nagyhatalom! Boldogsággal vagy boldogtalansággal ajándékoz meg bennünket aszerint, hogyan élünk vele.

Vannak babonák, amelyeket a tudósok lelepleznek, máskor viszont a tudomány tesz magáévá egy-egy babonát, mint például 1920-ban, a gyógyító erejű méhcsípés esetében. A babona, a hit és a tudomány közti határok könnyen elmosódnak még most is, a XXI. században is...

Babonás vagyok én is. Soha nem lépek ki úgy az utcára, soha nem utazom úgy el sehová, hogy nálam ne legyen egy bizonyos szép, szakállas férfi fotója. A fénykép magammal hurcolása nyilvánvalóan a bűvölet, a varázslás, a babonák birodalmához tartozik, mert azt hiszem róla, hogy nélküle meghalok, hogy nem tudom sikeresen elvégezni a feladataimat, és azt is hiszem, ha nincs nálam a fénykép, akkor az is meghal, eltűnik végérvényesen az életből, akit ábrázol. Volt már, hogy a fotó az asztalon maradt, de hazajöttem külföldről miatta, majd visszautaztam, és csodák csodája, onnantól tökéletesen elvégeztem amit akartam. Nagy a hit ereje!

A cigányok közkedvelt színarany, zománcos Szűz Mária medálja a nyakban viselve, már a vallás területét érinti.

De babona az a hit, hogy megváltozik az idő, ha a macska mosakszik. Babona az a hit, hogy ha eltörik a tükör, vagy meghal valaki, vagy hét évig boldogtalanok leszünk. Babona az a hit, hogy az asztalsarkára ülő lány nem fog férjhez menni. Babona az a hit, amikor rizs szemeket szórunk az ifjú párra termékenységet, gazdagságot tulajdonítva a rizsszemeknek. Babona az a hit, hogy szűz lányok vérére lenyelve fiatalokká válunk és szépségünk megőrizhető, mint ahogy hitte ezt anno **Báthory Erzsébet**, akit babonája a legsötétebb bűnbe ejtett. Sorolhatnám tovább a példákat a végtelenségig, de felesleges. Nincs ember, aki ne ismerne legalább egy babonát, vagy egy babonás embert a környezetében. A babona gyakran a ma hitévé válik. **Szókratésznek** az egy Istent hirdető babonája miatt kellett a méregpoharat kiürítenie. **Galilei** pedig a föld forgását hirdető babonája miatt került az inkvizíció elé...

De megtörténik gyakran az is, hogy a tegnapi hitéből fejlődik ki a ma babonája: Európában századok óta azt hiszik a cigányokról, hogy rablók, gyilkosok, boszorkányok, az ördög teremtményei, akiket üldözni kell, és akik megérdemelték a holocaust borzalmaikat. Egyesek szerint annyira megérdemeltük, hogy újra kellene kezdeni a begyűjtésünket! Na, nekik üzenem egyszerű szavakkal, hogy jól megértsek: ha rablók lennénk: gazdagok lennénk és ők pitíznének nekünk munkáért, enivalóért, lakásért, jogokért! Ha gyilkosok lennénk: akkor mára kizárólag cigányok népesítenék be Európát és az egész földet! Ha boszorkányok lennénk: ki tudnánk üzni a cigány gyűlöletet az emberek szívéből, agyából! Ha az ördög teremtményei lennénk: nem lenne lelkiünk, nem tudnánk énekelni, nem tudnánk elérzékenyülni a szép és a jó dolgokon, és könnyünk sem folyna amikor megaláznak bennünket, vagy amikor a magyar himnuszot halljuk...

Itt be is fejezem, gondolja tovább aki akarja! Nekem rohanom kell magyar gyerekek közé, magyar népi játékokat tanítani, mert én, a cigány nő, nem felejtettem el a magyar népi játékokat, míg a nem cigány tanítónő igen! Ja és szeretetből teszem, nem pénzért, de tudom, hogy hamarosan megint le cigány rablóznak valahol, és én megint nem tehetek semmit, legfeljebb elfogadok egy újabb meghívást, és magyar gyerekeket tanítok arra, hogyan kell egy cserépedényt megformázni, kiégetni, magyar mintával feldíszíteni... Szeretetből. Persze, hogy szeretetből!

Felvételünk a szakiskola első évében készült.
Fotó: LD archívum

MAGYAR MODELL ERDÉLYBEN

♦♦ A hivatalos román szervek is érdeklődnek a szolnoki Hegedűs T. András Alapítványi szakiskolában alkalmazott oktatási modell iránt. A programot a napokban ismertette Csíkszeredán egy konferencián *Csillei Béla* igazgató. „Az uniós csatlakozásra készülő Romániának megoldást kell találnia annak a nagy létszámú hátrányos helyzetű fiatalnak a problémájára, akik jelenleg csak az iskolázatlanok, a munkanélküliek, a céltalanok táborát szaporítják és ugyanilyen gondokkal küszködik az a mintegy kétmillió cigány származású állampolgár is, akinek a jövőképe nem valami reményteljes. Elmondtam, a mai magyar gyakorlat milyen eredményeket hozott a hátrányos helyzetű cigány és nem cigány fiatalok esélynövelése terén. Mit értünk mi integráció alatt és melyek a gyakorlati feladatok a megoldás érdekében” – mondta Csillei Béla.

CIGÁNY BÚCSÚ SAINTES MARIES DE LA MER-BEN

♦♦ Május 24-én két napos nemzetközi cigány búcsút rendeztek a dél-franciaországi Saintes Maries De La Mer-ben. A rendezvényre a világ minden tájáról érkeztek a romák, hogy imádkozzanak választott védő szentjükhöz, *Fekete Sárához*, és részesei lehessenek egy fergeteges nemzetközi kulturális és családi találkozónak. Az események ünnepélyes hangulatban zajlanak. A kegykápolnában és a szabad téren is a Máriák (Jézus kereszthalálának és feltámadásának tanúi) és Sára történetét felelevenítő énekekkel, fohászkodással, éljénzéssel ünnepelek. Különböző országokból, különféle egy-

házakhoz tartozó romák gyűlnek össze. Az események csúcspontja az, amikor Sara Kali-Fekete Sára fa szobrát a zarándokok vállukon leviszik a tengerbe és megfürdetik. Franciaországban, a közelben élő romák az év többi időszakában is ragaszkodnak ehhez a helyhez, s ha csak tehetik, itt rendeznek keresztelőt, első áldozást, még virrasztást is.

ROMA KULTURÁLIS FESZTIVÁL PRÁGÁBAN

♦♦ Május 23-án kezdődött Prágában a „*Khamoro*” nemzetközi roma kulturális fesztivál. Az öt napon át, két helyszínen zajló találkozót hetedik alkalommal rendezték meg a cseh fővárosban. 16 országból (Csehország, India,

Finnország, Ausztria, Bulgária, Ukrajna, Lengyelország, Brazília, Szlovákia, Hollandia, Magyarország, Franciaország, Nagy Brittanika, Belgium, Oroszország, Macedónia) érkeztek roma együttesek, melyek esténként szórakoztatták a közönséget. Napközben kerekasztal-beszélgetések és szemináriumok folytak, romákról szóló dokumentumfilmeket mutattak be, roma művészek kiállítását tekinthették meg a látogatók. Betekinthettek a prágai „Roma boltocská” életébe, ahol roma iparművészek a helyszínen készítik árujukat, s az üzlethez kapcsolódóan jós-szolgáltatás is működik. Május 25-én magyar napot tartottak, melyet *Kállai Katalin*, a Nemzeti Kulturális Örökség

Minisztériuma romaügyi stratégiai főtanácsosa nyitott meg. Ezen a napon vetítették *Fátyol Tivadar* „Út a halálba” című dokumentum filmjét, valamint ezen a napon került sor *Szentandrassy István* festőművész kiállítására is.

ELMARASZTALÁS GÖRÖGORSZÁGNAK

♦♦ Június 8-án hozták nyilvánosságra az Európai Jogok Szociális Bizottságának döntését a görögországi romák lakhatási jogainak megsértése ügyében. Mint ismeretes, tavaly augusztusban több mint 130 romát lakoltattak ki az athéni olimpiai stadion építése miatt és a helyi hatóságok figyelmeztetés nélkül lerombolták kunyhóikat. *Járóka Livia* európai uniós parlamenti képviselő Görögországba utazott, az Athén körüli szemétteltelepek szomszédságába telepített több ezres romatelepre, majd írásban nyújtotta be hivatalos nyilatkozatát, melyben beszámolt tapasztalatairól. A Szociális Jogok Európai Bizottsága úgy ítélte, hogy a görög állam három pontban is sérti az Európai Szociális Karta 16. cikkelyét a lakhatási jogok kérdésében: a számban és a minőségében alkalmatlan lakások, a vándor romák számára kijelölt telepek hiányosságai, valamint az erőszakos és szisztematikus kilakoltatások miatt.

ROMÁK VÉDELME AZ UNIÓBAN

♦♦ Június 8-án szavazta meg az Európai Parlament *Claude Moraes* angol képviselő saját kezdeményezésű „A kisebbségek védelme és megkülönböztetés elleni politikák” címet viselő jelentését. A jelentés hangsúlyozza, hogy az unió belüli kisebbségi ügyek eddig nem kaptak kellő figyelmet, pedig ez az unió további bővítése után még inkább sürgető feladattá válik. A szöveg megállapítja, hogy miközben a koppenhágai kritériumok között kö-

vetelményként szerepel a kisebbségek védelme, az Európai Uniónak nincs elfogadott álláspontja arra vonatkozólag, hogy kiket tekint nemzeti kisebbséghez tartozónak

ÚJABB OCÖ ALELNÖKÖT VETTEK ÓRIZETBE

♦ A RomNet információja szerint az Osztrák Megbékélési Alap által folyósított roma holokauszt kárpótlási csalással összefüggésben őrizetbe vette a rendőrség az Országos Cigány Önkormányzat egyik alelnökét. A RomNet úgy tudja, hogy *Sztojka László* üzletszerűen, bünszövegségben és jelentős értékre elkövetett csalással gyanúsítható. *Hortobágyi István*, a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság szóvivője a RomNet információját megerősítette.

A gyanú szerint a 41 éves kiskőrösi képviselő 2003 – és 2004-ben társaival együtt idős személyek nevében az Osztrák Megbékélési Alaptól kártérítést kértek. A gyanúsított és társai a kárpótlási igények benyújtása után 33 millió forinthez jutottak, melyből Sz. László és társai a rendelkezésre álló adatok szerint 25,5 millió forintot megtartottak maguknak – közölte a megyei kapitányság szóvivője.

Az ügyben közel félszáz gyanúsított lett idáig kihallgatva, akikből 5 fő előzetes letartóztatásban van, míg Sz. Lászlót a napokban vették őrizetbe. „A nyomozás tovább folyik és az adatok szerint, még bővíthet a gyanúsítottak köre” – tette hozzá az őrnagy.

ELUTASÍTOTTÁK A ROMÁK KERESÉT

♦ *Svájc*. Elutasította Genf törvényszéke a vérszakasz roma áldozatainak családtagjai által az IBM amerikai számítógépgyártó óriáscég ellen azon a címen beadott keresetét, hogy a cég termékei megkönnyítették a

náci Németország által a második világháború alatt véghezvitt népirtást.

A törvényszék az ügy elvégzésére hivatkozva utasította el a keresetet. A családot képviselő ügyvéd fellebbezni akar a döntés ellen.

KULCSSZEREPBEN

♦ Tíz éven belül a cigányság tudja meghatározni azt, hogy milyen kormánya legyen az országnak – mondta *Farkas Flórián* a Lungo Drom elnöke, a Fidesz parlamenti képviselője Mezőkövesden cigány közéleti embereknek szervezett tanfolyamon. – Nem érezheti magát nyugalomban az a társadalom, amelynek 800 ezres lélekszámú csoportja létbizonytalanságban él – hívta fel a figyelmet az elnök. Szerinte a *Gyurcsány-kormány* családpolitikája nem kedvez sem a nagycsaládosoknak, sem a cigányoknak. E politika tudatosan alkalmazott eszköze az előítéletesség mesterséges gerjesztése. A jelenlegi oktatás- és foglalkoztatáspolitikája ellene hat a cigányság integrációjának, többek között ezért nevezte az elmúlt három évet Farkas Flórián a cigányság fekete éveinek.

ÚJRA VILÁGHÁLÓN A CIGÁNYIRTÓ JÁTÉK

♦ Ismét elérhető a világhálón a négy hónappal ezelőtt országos botrányt keltett Oláh Action nevű, a cigányok kiirtására buzdító játék. Mindegyik egy magát „SS Istenek” nevező ismeretlen hívta fel a figyelmet a RomNet internetes portál címére küldött levelében.

A játék célja és tartalma megegyezik a februárban közzétett programmal. Ennek az a lényege, hogy Magyarország megyéit úgymond „meg kell tisztítani” a cigányoktól, ehhez pedig többféle löfegyver közül választhatnak a játékosok.

A rendőrség a korábbi játék

ügyében már nyomozást folytatott. Akkor, a programot az internetre feltevő 26 éves fiatalember nyilvánosan bocsánatot kért.

A RomNet címére most levelet küldő ismeretlen személy Adolf Hitler és Szálasi dicsőíti, és a legdurvább naci stílusban gyalázza a cigányokat. A romákkal kapcsolatos problémák megoldására például egyenesen azt javasolja: „egy réteg cigány, egy réteg föld”.

A RomNet internetes portál munkatársai bejelentést tettek a rendőrségnek. A Roma Sajtóközpont információi szerint közösség elleni izgatás gyanújával nyomozás indult ismeretlen tettes ellen.

SÓLYOM LÁSZLÓ LETT AZ ÚJ KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK

♦ *Sólyom László* 185 szavazatot kapott a harmadik, döntő fordulóban, míg *Szili Katalin* 182-t. Ezzel az alkotmánybíróság volt vezetője lett a Magyar Köztársaság elnöke. A köztársaság új elnökét egy civil szervezet, a Védegylet javasolta először a politikai pártoknak, majd az MDF és a Fidesz is őt jelölte államfőnek. *Sólyom László*, az Alkotmány rendelkezése szerint 2005. augusztus 5-től veszi át a köztársasági elnöki tisztet.

ALTERNATÍV NOBEL-DÍJASOK EGY JOBB VILÁGÉRT

♦ Ők hetvenötén, az Alternatív Nobel-díj, avagy másik nevén Helyes Életvitel-díj kitüntetettjei már bizonyították kreativitásukat, újítási készségüket, szándékukat a társadalom jobbítására. A hétvégén, a díj alapításának huszonötödik évfordulóján Salzburgban tartott konferenciájukon ismét ez utóbbi volt a téma, beleértve egy alternatív, a konfliktusokat nem háborúval megoldó világrend kialakítását is. A konferencián résztvevő *Bíró András*, aki az

általára életre hívott szociális célú Autonómia Alapítvánnyal 1995-ben kapta meg a díjat, az egyes, többségükben környezetvédelmi kezdeményezéseket helyi szinten sikeresnek tartja.

Bíró tevékenységi területe, a roma lakosság integrálása a jelenlévők közül szinte senki országában nem központi kérdés – többségük környezetvédelmi eredményért kapta a díjat –, így a téma folyosói beszélgetésekben sem szerepel. Ami a magyarországi cigányság helyzetét illeti – véli az Autonómia Alapítvány immár nyugdíjas volt igazgatója –, elsősorban az oktatás terén könnyelhető el fejlődés, s ez a felfelé vezető út fontos állomása. Ugyanakkor a romák gazdasági helyzete nemhogy javult volna, még romlott is, és nem csökken a diszkrimináció.

Bíró András, közel nyolcvanévesen, ma már a háttérből segíti azokat, akik a romák felemelkedését tűzték ki célul.

AZ OTP-VEZÉR SEGÍTSÉGE

♦ Hátrányos helyzetű, tehetséges gyermekek megsegítésére magánvagyonából egymilliárd forintos alapítvány létrehozását jelentette be *Csányi Sándor*, az OTP Bank elnök-vezérigazgatója. Az alapítvány a Jászágban – Csányi Sándor jászárokszlási születésű – és Somogy megyében 40 tehetséges gyerek életútját szándékozik segíteni az általános iskolától az egyetem elvégzéséig. A támogatás kiterjed majd a gyermekek családjára, közvetlen lakókörnyezetére és iskolájára is, így közvetett módon több száz gyermeknek segítenek majd.

A Romaweb, az Új Néplap, a Népszabadság, a Magyar Nemzet és a RomNet cikkei alapján összeállította:

Paksi Éva

A hónap hírei • A hónap hírei

„Valakik játszanak velünk!”

A „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség és a Polgári Körök szervezésében került sor május 27-én Budapesten a Szent István szobornál a Tegy a Gyűlölet Ellen című demonstrációra. A rendezvény célja elejét venni annak, hogy ne erősödjön tovább a cigány és nemcigányok közötti ellentét. Az alábbiakban *Farkas Flórián*nak, a Lungo Drom elnökének, a Fidesz parlamenti képviselőjének a demonstráción elhangzott beszédét közöljük.

„Valakik játszanak velünk! De minket, cigányokat nem partnernek hívnak ehhez a játékhoz, hanem bábunak akarnak használni. Parasztnak a politikai sakkasztáblán, akit előre lehet küldeni, nem baj, ha leütik.

Valakiket zavar az, hogy békés, jó szándékú magyarok békében akarnak élni békés, jó szándékú cigányokkal. Valakik a nemzeti elkötelezettségű magyar polgári táborot nacionalista, fasiszta, rasszista színben akarják feltüntetni a hazai és a külföldi közvélemény előtt, és ehhez a cigányokat akarják eszközként felhasználni. Nem tesszik nekik, hogy a cigányság felelősségteljesebb, szervezetesebb és nagyobb része a polgári erővel szövetkezett. Nem akarják elfogadni, hogy egy nemzeti érzelmű magyar lehet egyben kisebbségbarát, cigánybarát is.

Össze akarnak bennünket veszíteni, meg akarnak osztani bennünket, hogy aztán uralkod-

hassanak rajtunk. A játszma után, amelyben nekünk a bábu szerepet osztották, valakinek ki

kell fizetni a számlát. Akkor majd újra résztvevők lehetünk és fizethetünk.

Vannak Magyarországon becsületes, tisztességes jogvédők, akiknek csak köszönetet mondhatunk. De vannak jogvédő jelmezbe bújt hivatásos bajkeverők, politikai kalandorok, „megélhetési” jogvédők, akik a nehéz helyzetünket, nyomorunkat használják ki saját céljaikra. Akiknek az a jelszavuk, hogy „minél rosszabb, annál jobb”. Akik azt lesik, hogy mikor jön egy kis konfliktus, amelyet rögtön etnikainak lehet minősíteni. Beindítják a konfliktuskezelő gépezetet, amivel a mindennapi csatapatékból országos, kis szerencsével nemzetközi botrányt lehet kavarni. Hiszen ha nincs botrány, rájuk nincs is szükség.

Kérdés, hogy az említett jogvédők azért provokálnak-e botrányokat, hogy pénzt kap-

janak, vagy azért kapnak-e pénzt, hogy botrányokat kavarnak? Egy biztos: mi rosszul járunk, ők meg jól.

Ezek között a politikai kalandorok, megélhetési jogvédők között – szomorú –, de vannak cigányok és nem cigányok is. Ha volna kedvünk viccelni, azt mondhatnánk, hogy az egyenjogúság abban is megmutatkozik, hogy közöttünk is vannak politikai kalandorok, nyomorunkból élőködők. De halálosan komolyan kell ezt vennünk, mert rajtunk csattan az ostor.

Amikor azt mondom: rajtunk, akkor a magyarok nevében is beszélek. Én sohasem tagadtam és nem is szégyelltem, hogy cigány vagyok, de magyar is vagyok egyben. Így érzi ezt a legtöbb cigány.

Kedves magyar, azaz nem cigány barátain, honfitársaim: a ti bőrötökre is megy a játék.

Nekünk, akik cigányok is, magyarok is vagyunk egy személyben, duplán fáj, ha a magyarokat gyalázzák, fasisztázzák, rasszistázzák. Mindannyian érdekeltek vagyunk abban, hogy a provokáció, amellyel össze akarnak ugrasztani bennünket, ne sikerüljön.

Van-e Magyarországon türelmetlenség, etnikai feszültség, konfliktus? Van. Persze, hogy van, nem szabad tagadni. Így van ez mindenütt a világon, ahol különböző kultúrájú népek élnek egymás mellett. Van-e előítélet, diszkrimináció? Van, minden nap tapasztaljuk, az élet minden területén. De türelemmel, felelősséggel, szeretettel kezelni tudjuk ezeket, mert kialakultak azok a kapcsolatok, intézmények, amelyek segítségével a jó irányba haladunk. A rasszizmussal való handabandázás különösen azért veszélyes, mert a rasszizmus –

annak jelei igenis léteznek, és ha valaki hiábavalóan használja, akkor éppen azt akadályozza meg, hogy a rasszizmus ellen valóban fel tudjon lépni. Persze, ha a cigány-magyar együttélés jó irányba halad, akkor a polgári köntösben mutatkozó hivatásos bajkavárók megélhetés nélkül maradnak.

Romániából magyar cigányok fognak beözönlöni az országba? Azok, akik a napi konfliktusokat addig kezelik – jó pénzért! – amíg az valóban súlyos etnikai problémává nem válik. Azok, akik provokációtól, tények meghamisításától sem riadnak vissza, ha az érdekeik úgy kívánják.

Fotók: Nyári Gyula

Kik azok, akik rasszistáznak, fasisztáznak? Ugyanazok a körök, akik a polgári kormány miniszterelnökét azzal akarták lejáratni, hogy azt terjesztették róla, hogy cigány. Tiltakozott ezért **Tamás Gáspár Miklós**? Vagy tiltakozott akkor, amikor volt pártjának vezető tisztségviselője a népszavazás előtt azzal ijesztgette a magyarokat, hogy „igen” győzelme esetén

Tamás Gáspár Miklós legalább bocsánatot kért. De miért nem kér bocsánatot **Gyurcsány** miniszterelnök? Mert a cigányoknak nincsenek olajkútjaik, mint a szaúdiaknak? A magyarokat és a cigányokat lehet büntetlenül sértegetni, rágalmazni?

Ki Gyurcsány miniszterelnök cigányügyi főtanácsadója? Bizonyára ő vette rá, hogy a Par-

lamentben rasszistázzon, fasisztázzon. Vajon minden tanácsát ilyen készségesen meghallgatja? Vajon ő tanácsolta-e, hogy a kormány írja át a közép-távú cigány integrációs programot?

Hogy valódi cselekvés helyett felelőtlen beszédek mondjon? Hogy a cigánytelepek felszámolására annyi pénzt áldozzon, amennyiből egy újjgazdag szocialista arisztokrata a budai vilájára többet költ?

Tudja-e Gyurcsány miniszterelnök, hogy a cigányság munkanélküliségi rátája 50–70, de vannak térségek, ahol 70–90%-os. Tudja-e, hogy Szabolcs megyében naponta 120 cigány válik munkanélkülivé? Valóban azt hiszi a miniszterelnök, hogy egy cigányul elmondott mondattal meg lehet tévesztetni bennünket? Beszéljen nyugodtan magyarul, csak ne csapja be a cigányokat, ne rágalmazzon és ne használjon fel bennünket politikai céljaira.

Kedves honfitársak, cigányok és nem cigányok: ne dőljenek be a provokációknak, mert azt várják. Ne azonosítsák a cigányságot a néhány személlyel, akik nem képviselik a cigányságot, csupán saját egzisztenciális érdeküket, és kihasználják nehéz helyzetét, nem is kevés pénzért. Mi szeretjük ezt az országot.

Többségünk dolgozni akar, gyermekeinket becsületes munkából taníttatni akarja, ugyanúgy, mint a hasonlóan nehéz helyzetben lévő szegény magyar emberek.

Szent István, akinek a szobra előtt állunk, egy olyan államot hagyományozott utódaira, amelyben különböző népek békében megfértek évszázadokon keresztül. Fel szólította őket, hogy jó szívvel fogadják a jövevényeket. Mi már nem érezzük magunkat jövevénynek ebben az országban: hatszáz éve élünk együtt. A Szent István-i eszme értelmében magyarok is vagyunk, és így is érezzük. Integrációnk lassú volt, de a sok-sok nehézség ellenére sikeres lesz egy polgári kormányzással, akármit csinálnak is a cigány-magyar ellentétek szításában érdekeltek.

Ehhez kívánok Magyarországot polgárainak, cigányoknak és nem cigányoknak békés együttélést, szeretetet. Az összetartozásunk jegyében.”

„Varikon kelempe amenca!”

O „Lungo Drom” Themesko Feripesko Polgarosko Jekhetanipe thaj te andel Polgaroske Krujangi Organizacia sas majushi 27 andej Budapeshta kaj le suntone Shtefanosko soboro „Ker variso te na avel xolyi” anavesko demonshtraciovo. La organizacijako cilo kado sas, te na avel xolyi maskahar le roma thaj gazhe. Le *Farkash Florianoski*, le Lungone dromoske prezidentoski, le FIDES-osko parlamentosko senatoroski vorba iskirisaras tele, so voj po demonshtraciovo phendas.

„Varikon kelenpe amenca! De amen, romen na sar khelara akharen kaj kado khelimo, papusha kamen te keren anda amende. Prostoke pe politikake shakkosko tablavo, kas shaj te bishaven angle, naj bajo te malaven tele.

Varikaske naj lashe kado, te pachasle gazhe andej pacha kamen te trajon pachasle romenca. Varikon le nacionalnone gindypeske gazhen kade kamen te sikaven andre, sar le nacivon, rassistickon ande Ungricko thaj kaver them thaj kaj kado le romen kamen te hasnil opre. Chi fajol lenge, hoj le roma majgodyaver-i, majorganizisarde-j thaj majbut le polgaronge zoranca kerde jekethanipe. Chi kamen te hatyaren hoj jekh nacional-

none gindypesko gazho shaj avel vi majcinipesko, romenogo amal.

Von kado kamen te xolyajvas pe jekavreste thaj pala kod shaj krajisaren pe amande.

Pala o khelimo, ande soste ame sanas e papushka, varikon trubul te potyinel e hertija. Atunchi shaj avas khelara thaj shaj potyinas.

Si ande Ungricko them patyivale, lashe krisake ferara, kaske feri nais shaj phenas.

De si vi xoxamne manusha, kon feri le romengo chorripe, amaro pharo trajo hasnin avri. Von feri kado dikhen thaj azhukaren kana avel varisosko bajo thaj shaj phenen, vi kado etnikako si. Von kade keren, sar te zhutinas, de anda lengi butyi inke majbaro bajo avla kathe ande Ungricko them, thaj te sile baxt, atunchi vi ande kaver them. Ke te naj bajo, atunchi najle butyi.

O pushipe, hoj anda kado keren bajura te hutylene love, vaj anda kado hutylene love, ke hamisaren bajura. Jekh dyelo chacho-j, von phiren

lashes thaj ame phiras nasules.

Mashkar lende – brigaslo – de si vi roma thaj gazhe. Te avlasame voja pherasa te keras, kodo shaj phenasas, vi mashkar amende si xoxamne manusha, kesave, kon anda amaro pharo trajo kamen te trajon. De zuraless trubul te ashunas, ke pe amende avla e chunyi!

Kana kodo phenav pe amende, atunchi vi ande gazhengo anav vorbisarav. Me chikana chi xoxavas thaj chi lazhav, ke rom som, de vi ungro som ande jekh. Kade hatyarel kado le legmajbut roma.

Drazhi mure ungricka, na romane amala: vi pe tumari morchi zhal o khelimo.

Amenge, kon roma thaj ungrura sam ande jekh zhenodujvar dukhal, te pel ungrura phenen: nacivo, rassisticko.

Sa amare zhenenge fontosho-j kado, hoj o provokaciov, sosa jekavreske kamen te hutaren amen, te na avel lasho.

Si ande Ungricko them etnikako bajo, konfliktusho? Si, nashtig xoxas. Kade si kado pej luma, kaj kavra kulturake nipura trajon kethane. Si diskriminaciov? Si, sako dyes hatyaras ande amaro trajo. De tirelmosa, hatyari-pesa, kamipesa zhanas kado te keras, ke siame lashe kapchiji, hivatalura, kasa po lasho drom phiras. Le rassismushosa nashtig keren pherasa. Te le romano-ungricko kethane trajipe pe lasho drom zhal, atunchi kodole xoxamne manushenge chi avla butyi.

Kon si kodol, kon nacicko, rassisticko phenen? Kodol manusha, kon kodi phende, hoj le ungrickone themesko nacionalno prezidento rom-i. Phendas pe kado variso

problema. Kodol, kon chidaran kathar le xoxipe, te lasho avla lenge.

Tamash Gashpar Miklosh barem jertipe manglas. De sostar chi mangel jertipe

Fotók: Nyári Gyula

Tamash Gashpar Miklosh? Vaj phendas variso atunchi, kana leske dulmutane partosko baro manush kodi phendas le gazhenge, te „ova” phenen, atunchi anda vlaxicko them romungrura avenas ando them? Kodol, kon le dyesenge bajura zhikaj keren – pala lashe love – pune anda kodo chi avla phara etnikaki

Dyurchany Ferenc Ministerosko prezidento?

Ke le romen naj ulejeske xajinga, sar le saudon? Le ungron, le romen shaj kushel bi bezex?

Kon-i Dyurchany Ferenc ministeroske prezidentosko zhutari anda romane dyelura?

Kade gindij, voj phendas leske, te phenen rassisticko,

nacicko. Sa lesko lasho zhutipe kade ashunel? Voj phendas, hoj o kormanyo te iskiril pe nyevo le mashkaruthne romane integraciovosko programo? Te na kerel kanchi, feri te vorbil kesavo, so chi kerela. Hoj pel romane telepura kattyi love te del, sode jekh nyevo barvalo socialisticko aristokratavo pe lesko peshtako kher potyinel? Zhanel Dyurchany Ferenc ministerosko prezidento, hoj le romengi bibutyaki rata si 50–70%, de si kesavo than, kaj 70–90% si. Zhanel voj, hoj ande Sabolchosko medyevo pe jekh dyes 120 roma avna bibutyake? Voj kade gindij, hoj jekha romana vorbasa shaj xoxavel amen? Te vorbil ungrika, te na xoxavel le romen, te na hasnil opre amen pe peske politikake citura.

Drazhi gazhe thaj roma, te na patyan o provokaciov, ke von kodo azhukaren. Te na gindin ke roma kesave-j, sar kodol unyi zhene, kon chi zhutin le romen, feri avri hasnin lengo pharo trajo thaj majbut love kamen penge. Ame kamas kado them.

Le legmajbut roma kamen te keren butyi, penge shavoren anda patyivali butyi kamen te sityaraven, kade sar vi le chore gazhe.

Sunto Shtefan, angla kasko soboro tordyuvas, kesavo them mukhlas pe amende, kaj butfale nipura andej pacha shaj trajon perdal but bersh. Phendas lenge, te primisaren lashe jilesa le strejinon. Ame aba chi hatyarasame strejinoke ande kado them:

Shov shela bersh trajuvas kathe. Pala le suntone Stefanosko gindyipe ame ungricka sam tahj vi kade hatyaras. Amaro integraciov loko sas, pala le but pharipe lasho avla jekhe nationale kormanyosa, akarsa keren kodol, kon chi kamen kado.

Kaj kado donosarav le manushenge, kon ande Ungricko them beshen, le romenge thaj le gazhenge pachaslo kethane trajipe, kamipe. Ande amaro kethane xutyipesko somno.”

Géczy József

Dr. Pálfi Miklós

Megszúr-
tak egy
15 éves
(c i -
gány)fiút
B u d a -

pesten, fényes nappal, az autóbuzson, egy karddal. Az elmúlt és folyó hetek sajtós sláger-témája ez, így aztán kívülről fűjjük már az összes eddig megismerhető részletet. Mi több, annál többet is. Köszönhetjük a csaknem teljes magyar sajtónak, amely etnikai skandalummá avatta, és heteken keresztül a társadalmi közfigyelem középpontjában tartotta a bűnesetet. Csak egy dolog nem világos: akik etnikai alapú és indíttatású bűncselekmény hírt trombitáltak szét a világban, azok milyen tényekre alapozták ezt. Azon az egyetlen, kétségtelen tényen, hogy a sértett cigány származású volt.

A diszkriminációs ügyé avatás útján, az oly’ szorgos médiumok, sajnos maguk mellett tudhattak ismert jogvédő szervezeteket, illetve emberi jogi aktivistákat is, akik gyors megszólalási lehetőséget láttak az egyébként valóban szörnyű, és majdnem tragédiával végződött cselekményben. Politikusok és politológusok vitatkoztak hosszan, még a Parlamentben is csatázott egymással emiatt kormányoldal és ellenzék, míg végül a folyamat nagyszabású utcai demonstrációkban tetőzött, pro és kontra.

Az időben első – antifasisztának nevezett – rendezvény szónokai, az eset kapcsán, egymást túllícitálva –, szörnyű etnikai katasztrófa vízióját vázolták a társadalom elé, és lefasisztáztak szinte mindenkit, aki jogi és politikai mértéktartásra intett, s nem állt ki velük a térre, demonstrálni. Történt mindez annak ellenére, hogy a rendőrség folyamatosan hangsúlyozta: semmilyen nyomozati adat nem merült fel arra nézve, hogy a bűncselekményt etnikai diszkriminációs okok motiválták volna. A szónoki pulpitu-son egymásra lícitálók már-már elfogultsággal, de legkevesebb, hogy határozatlan tesze-tosza-

sággal vádolták az ügyben eljáró rendőröket is. Azért, mert azok az álláspontjuk megfogalmazásakor nem voltak hajlandók átlépni a tényeken, s nem voltak hajlandók a faji motiváció egzakt és megdönt-hetetlen büntetőjogi bizonyíté-kaiként kezelni a támadó és társasága által viselt rekvizitumokat: bakancsokat, dzsekiket, sisakokat, fa- és valódi fegyvereket.

Nos, azóta kiderült: két fiatalokból álló, egymásnak kölcsönösen „beszóló” társaság vitatkozott a buszon, aminek végkimeneteként egy – anyai ágon cigány származású – fiatalember kezében villant a kard, és azzal életveszélyesen megsebesített egy másik – mindkét ágon roma – fiút. Mára már csak a megszárt fiú családja ismételteti rendületlenül az őket filmező tévék kamerái előtt, hogy a cigány mivolta miatt bántották a fiukat, s hogy az a másik, aki szűrt, az semmiképpen sem lehetett roma.

Hogy pontosan mi és hogyan történt, ki kinek „szólt be”, ki fenyegetőzött először, történt-e a sértett részéről életveszélyes fenyegetés, azt ma még nem lehet pontosan tudni. A rendőrség nyomoz, s a végső, büntetőjogilag is helytálló ítéletet majd a bíróság fogja kimondani. Nekünk, jogvédőknek, a jelek szerint most nincs több dolgunk a konkrét ügyben. Az eset kapcsán, a saját „portánkon” viszont annál több. Legelsőbbben is: összegeznünk kell az elmúlt hetek tapasztalatait, s le kell vonnunk – kinek-kinek a saját munkájában – a lehetséges konzekvenciákat.

Azt ma már – egyetlen szervezet és annak vezetője kivételével – senki sem vitatja, hogy a szóban forgó eset kapcsán korai és elhamarkodott volt etnikai ügyet kiáltani, korai volt politikai színezetű vádaskodásokba fogni. Azt viszont, hogy ez az elhamarkodott fellépés mennyi morális kárt okozott a cigányoknak, és milyen sokkal rontotta a jogvédő szervezetek presztízsét, megítélését, azt már most magunkon

érezhetjük mindazok, akik ebben a valóban kiélezett társadalmi helyzetben, ezen a feszültségekkel terhes frontvonalon próbálunk dolgozni; segíteni és – ha a szükség úgy hozza – közvetíteni, békéltetni.

Nem tekinthető véletlennek – még kevésbé pártpolitikai színezetű magatartásnak –, hogy a hazai jogvédő „szakma” legrégibb és leginkább elfogadott szervezete, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, miként annak vezetője, **dr. Furmán Imre** sem, nem szólalt meg, nem lépett fel ebben az ügyben. Indulatok helyett a tények határozták meg a magatartásukat – egész pontosan, a biztos tények hiánya. És számunkra, akik az (etnikai alapú) igazságtalanságok elleni fellépést hivatásunknak tekintjük, ez a magatartás lehet kizárólag követendő. A fellépéseinkkel nem gerjeszthetünk indokolatlan és fölösleges társadalmi feszültségeket, a mi dolgunk ennek éppen az ellenkezője: az etnikai feszültségek csökkentése. Mert azt egyetlen mértékadó erő sem vitatja ma Magyarországon, hogy jelentős társadalmi előítéletek sújtják a cigányságot, s a konkrét, valóban diszkriminációs esetek beavatkozást, a jogvédő szervezetek aktivitását teszik szükségessé.

Tamás Gáspár Miklósban volt elegendő emberi tartás ahhoz, hogy beismerje, tévedett a Moszkva téri eset kapcsán, és megkövessen mindenkit, akit a tévedésével megbántott. Pedig az ő bakija, pártpolitizálástól visszavonult filozófusként – „nemcigány” emberként – korántsem okozott olyan morális károkat, mint a fasisztázó attak másik frontemberéé, a Roma Polgárjogi Alapítvány vezető **Horváth Aladáré**. Tamás Gáspár Miklós fellépése „csak” az emberi jogi munkát felvállaló szervezetek és személyek megítélését rontotta, míg Horváth Aladáré a magyarországi cigányságot is.

TGM-et lehet szeretni és lehet utálni, de tény, hogy a tévedés beismerésében és a

bocsánatkérésben ugyanolyan gyors volt, mint akkor, amikor „árnyéokra mozdult”. Horváth Aladártól ugyanez nem várható. Miután kiderült, hogy a Moszkva téri bűncselekménynek nincsenek etnikai vonatkozásai – s miután TGM is beismerte tévedését –, a Roma Polgárjogi Alapítvány vezetője valami bizonytalan és zagyva teóriával próbálta védeni magát a nyilvánosság előtt. Eszerint attól függetlenül, hogy az elkövető félig cigány, még lehet cigánygyűlölő, s motiválhatta ez a tettét. Merthogy, fűzte hozzá Horváth, az ilyen emberekben a legerősebb a fajgyűlölet. Ezzel a magyarázkodással pedig nem tett mást, mint maga is általánosított – holott jogvédőként éppen a káros általánosítások ellen kell(ene) harcolnia.

Ez a magatartás, az indulatok diktálta radikalizmus, pontosan jellemzi Horváth Aladár másfél évtizedes jogvédő tevékenységét. Emlékezetes csatái zajlottak a nyilvánosság előtt, amikkel többet ártott a cigányság megítélésének, mint amennyit használt. Ennek eldöntéséhez elegendő csak megkérdezni néhány „érintett” település roma közösségét, s elegendő csak a székesfehérvári Rádió utcai esetre, a zármolyi romák kitelepítésére, vagy éppen a jászladányi iskolaugyekre – a Roma Polgárjogi Alapítvány ezzel kapcsolatos akcióira gondolunk.

A jogvédő, ha nem vigyáz, könnyen szerepzarvaba kerülhet. Nyomozhatóságnak vagy igazságszolgáltató szervezetnek képzelheti magát, holott ez nem dolga. Meglehet, keskeny „ösvényen” kell egyensúlyoznia, a valós és vélt jogsértések határán, ahol a radikális indulatok könnyen tévútra visznek. Jogállamban – már pedig Magyarország jogállamiságát vitatni aligha lehet – a jogvédő számára is a törvények jelentik a legfőbb zsinórmértéket, s egyben a korlátot is. Ezt nem jó elfelejteni!

A szerző
kisebbségi jogvédő

Összeverekedtek

„Húzd az időt, mert az idő nekünk dolgozik!”

Az Országos Cigány Önkormányzat (OCÖ) tegnapi közgyűlésén összeverekedtek **Kolompár Orbán** elnök és **Horváth Aladár** képviselő köréhez tartozó „ellenérdekelt” felek.

A teremben lévő negyvennégy képviselőből huszonnégy aláírta a követelést, hogy módosítsák a szabályzatot. Bizalmatlansági indítványt nyújtottak be Kolompár Orbán elnök és helyettesei ellen. Kolompár a II. emeleti tárgyalóban sajtótájékoztatót rögtönzött. A képviselők egy része szerint nem tudta elfogadni a szavazás végeredményét, emiatt tört ki a botrány.

Egy képviselő egy másiknak rontott neki, kezében ásványvizes palackkal. Üvegek törtek, ordítottak, székek borultak. **Rostás László** képviselő a Dohány utcai székház előterében elmondta: rátámadtak. Megkérdeztük az elnököt, igaz-e ellenfeleinek állítása, miszerint ő jelt adott volna embereinek az erőszakra. Kolompár ezt cáfolta.

A szavazás lassítása az elnök ellenzékének érvelése szerint annak kedvez, akit le akarnak váltani. Az ülésről több olyan képviselő is hiányzott, aki Kolompár Orbán köréhez tartozik és mellette szavazott volna.

Kökényesi Gábor sajtófőnök az ülés közben egy cetlit tett az elnök elé. Megkérdeztük, mi állt a cédulán. Kökényesi nem titkolta: „Húzd az időt, az idő nekünk dolgozik!” Az erőszak miatt több képviselő a földszintről a II. emeletre menekült. Később onnan szívárogtak vissza. Kökényesi lement a földszintre, hogy az elnök asztalon hagyott iratait felhozza. Már nem találta, de a cetlit meglelte. Magához akarta venni, de közben szóváltásba keveredett egy hölgygel. Az ő kiabálása és a két forrásból kétféleképpen elmondott jelenet hatására két nem Kolompárhoz tartozó képviselő ugrott oda. Rángatni, lökdösní, rugdalni

kezdték. Ő az elnök és a cigányság embereként határozta meg magát.

A székház előterében elhagyott dokumentumot találtunk. Egy OCÖ által megrendelt független könyvvizsgálói jelentés volt. Az összegzés szerint egyes célprogramokra kötött szerződésekkel az OCÖ megsérti az államháztartási törvényt. A fedezethiány lapunk értesülése szerint 33 millió forint a szervezetnél, amely 2005-ben kéthavi működési támogatásuknak megfelelő összeget tesz ki. A Kolompárt támadó **Horváth** szerint ez a bizalmatlansági indítvány alapja.

Körmendi G.–Izing A.

Törvénytértések a roma szervezetben?

Harmincmillióval többet fizettek a képviselőknek a tervezettnél

Súlyosan elmarasztalja az Országos Cigány Önkormányzatot az a független könyvvizsgálói jelentés, amely a szervezet gazdálkodását vizsgálta át.

Komoly kifogásokat és elmarasztalást tartalmaz az a lapunk birtokába került jelentés, amely az Országos Cigány Önkormányzat (OCÖ) gazdálkodását vizsgálja. A május 20-án kelt független könyvvizsgálói jelentés megállapítja: az OCÖ pénzügyi bizottságának beszámolója törvénytört, torzítja a valóságot.

– Az OCÖ 2004-es gazdálkodására a túlköltekezés volt jellemző. Kötelezettségeinek nem tud megfelelni. A kimutatott hiányt a 2005-ös

működési támogatásból nem tudja pótolni, ezért 2005-ben – szükség szerint – folytatódik a lyukak betömése az aktuális programtámogatásokból – vonja le egyik végkövetkeztetését a szakember tanulmánya.

Kiderül, hogy az OCÖ-nak 31,5 millió forint mozgósítható pénzeszköze van, miközben 56 millió forint rövid lejáratú tartozást halmozott fel. Vagyis közel kétszer annyi adóssága van a hazai cigányság legfőbb szervezetének, mint amennyi pénze.

A csatnai kápolna megépítése miatt például ötmillió forinttal tartoznak. A Komárom-Esztergom megyei kápolna az OCÖ üzleti könyveiben befejezetlen beruházként szerepel, 8,1 millió forint érték-

ben. Egy auschwitz-i látogatás miatt hárommillió forintot nem fizettek ki a szállítónak a vizsgálat utolsó napján.

Az alkalmazotti bérek kifizetése nem történt meg a munkaszerződésekben rögzített napon, amellyel az önkormányzat rendre megszegi a munka törvénykönyve szabályait – áll a jelentésben. A fedezethiány 33,7 millió forint. A roma képviselők javadalmazására tavaly százmilliót költöttek. Ez 27,8 millió forinttal túlta felül a 2004-re tervezett 73 millió forintos összeget. A személyi kiadások 36,6 millió forinttal haladták meg a betervezett 127,8 milliót.

Az OCÖ egy független irodát bízott meg a könyvvizsgálattal.

Az OCÖ legutóbbi verekedésbe torkolló, botrányos körülmények között berekesztett Dohány utcai ülésén roma képviselők lapunknak azt mondták, hogy az elnökség ellen beadásra szánt bizalmatlansági indítványuk éppen erre a könyvvizsgálói jelentésre épül. Ezzel szemben az OCÖ hivatalos álláspontja az, hogy az indítványozók tudatosan züllesztették szét a testület munkáját.

– **Kolompár Orbán** megbukott – mondta **Kertész Lóránt**, a Roma Polgárjogi Alapítvány tagja. Ezt úgy indokolta, hogy az elnök nem tud elszámolni a hiánnyal.

Izing Antal
Új Néplap

A CSEND SZÉGYENÉBEN

HOLDOSI JÓZSEF 1951–2005

Úgy halt meg, ahogy élt. Másfél évtizedes súlyos betegsége alatt – ami előre vetítette korai halálát (mindössze ötvennégy évet szánt neki a sors) – egyetlen cigány/roma vezetőnek sem jutott eszébe, hogy talán valami – akárcsak mondvacsinált – elismerést megérdemelne. Amíg élt és alkotott, noha szinte legvégig a cigányság sorskérdéseit boncolgatta a műveiben, rendre elkerülte az övétől érkező megbecsülés. Halálhírét lapzártánkig hiába kerestük a roma weblapok (Romaweb, Romapage, RomNet stb.) tudósításai között, pedig május 13-án már el is temették egy szombathelyi díszsírhant alá.

Témaválasztásában cigány, nyelvén magyar, stílusában a világirodalom latin-amerikai sodorvonalához tartozott. A magyar regényirodalomban a szürreális, látomásokkal, misztikummal, mesei elemekkel ötvözött, mégis valóságtükröző lírai regény egyik első kísérletező kedvű művelője volt. A Nobel-díjas guatemalai író, *Miguel Asturias* és az ugyane díjjal illetett kolumbiai *García Márquez* nyomdokain haladt, amikor 1978-ra megírta a „Kányák” című családregényét. Teljesítményének értékét jelzi: a Művészeti Alaptól rögvest megkapta a legjobb első kötetes szerzőnek járó díjat. Legfőbb indokként páratlanul szép meseszövegét és súlyos közéleti mondandóját, a cigány identitástudat hasadásait, küldetéses zsákutcait boncolgató – mintegy saját életútját is előrevetítő – példázatait emelték ki. A regénybeli Kánya család története kitörési kísérletek sorozata. A Cigány-krisztust megfesteni akaró és az őseredeti cigány zenét felkutatni vágyó fiú egyaránt kudarcot vall, mert a közeg, amelyben élnek még ezer szállal köti s húzza őket. Maguk viszont épp ennek az okán megmaradva, visszatérve akarnak elszakadni, előrefele akarnak visszajutni. Mindez amennyire reménytelen képtelenség a reális világban, annyira elvárható a regénybeliben, ahol a sorsot mutató folyó, a repülő macskák, az emberevő egerek és a koronás kígyók éppoly létjogosultsággal bírnak, mint a vergődő, s helyüket, életük értelmét kereső emberek.

Holdosi József maga is az úttaposó nemzedékhez tartozott, az első cigány értelmiségi indulás, az öntudatra ébredés és ébresztés fontos részese volt. A Pécsi Tanárképző Főiskola magyar-történelem szakán, majd az ELTE Bölcsésztudományi Karának magyar nyelv és irodalom szakán szerzett felsőfokú végzettséget, s Szombathelyen szolgált hosszú évtizedekig gimnáziumi tanárként. Az egy kötetben közreadott *Glóriás és Dac* című kisregényei 1982-ben ismét sikeres szerzővé

ünnepeztették. Sőt, tulajdonképpen már e két mű első vázlatai is, hiszen megírásukhoz 1979–1981 között az elnyert Mórész Zsigmond-ösztöndíj és SZOT-ösztöndíj is hozzájárult. E kisregények tovább folytatták a víziókkal kevert roma sorsfelmutatást, a származással és elhivatottsággal való viaskodást. Az 1987-ben megjelent *Cigánymózes* a cigány kultúra és hagyományok tudatos megtagadása küszöbéig is elvezeti főszereplőjét, ám áttáncolását már nem engedi meg, hisz – sejteti – a teljes önfeladás megrökkant, megsemmisít testben és lélekben egyaránt. Minden út járható, csak az önpusztítás nem vezet sehová. Súlyos, s máig felhorgadó kérdések ezek. A cigányságának hátat fordító, kisszerű hétköznapi torzsalkodásaikkal elrettentő, vissza- és széthúzó roma értelmiség riasztó képe sem kevésbé aktuális, csak nem oly mesészerű, nem oly költői, mint amikor Holdosi papírra vetette őket.

Nem tudni, hogy pusztán az elhatalmasodó betegség, vagy a körbenéző reménytelenség (esetleg mindkettő) avagy a méltánytalan mellőzöttség vette-e ki kezéből a tollat, de hosszú időre elhallgatott. Egy-egy folyóiratban megjelent novella jelezte, hogy azért még jelen van, jelen lenne, jelen lehetne. 1993-ban saját kiadásban (nem lelt rá kiadót?) egy csokorra való mesészerű elbeszéléséből összeállított kötetével (*A bandita és a halál*) jelentkezett, ez azonban szinte teljesen visszhangtalan maradt. Ismét a helyi folyóiratok maradtak számára, majd azok sem.

A *Kányák*-ban a család minden tagjának halálakor előbúvik a közeli szelencebokorból egy koronás kígyó, odakúszik a ház küszöbéig, hozzáveri fejét, s békésen kimúl. Most Holdosi kígyója is elhullatta koronáját.

Szeretném hinni, hogy műveinek, gondolatainak lesz még reneszánsza, s ha egy okos irodalmár megírja egyszer a honi cigány írásművészet történetét, méltó helyére ülteti, s a cigánysággal is felfedeztetni, mint felbecsülhetetlen értékét, megtöri a halálát körbelengő szégyenteljes csendet.

Hiszem, hogy *Kányák* kapcsán perbefogott író (ez is megérne egy külön misét) védekezésésként elmondott prófécijája is beteljesül: "...az én sorsom is bizonyítja, hogy az ősök kísérletei, halálai nem voltak hiábavalók."

A szépirodalom kiemelkedő alakja hagyott itt minket egy olyan világban, ahol ő is az ősök egyik – egyelőre – követetlen kísérletévé lényegült.

– Hegedűs Sándor –

Kedves Barátném!

Húsvétkor írtam neked, hogy láttam **Böjte Csabáról** egy csodálatos filmet és el vagyok ragadtatva Csaba testvér munkájától, szép lelkétől, és attól a mélységes alázattól, ahogy a gyerekek és a szegények szenvedéseit a vállára veszi. Sok-sok Böjte Csaba kellene itthon is, Magyarországon, mert a szenvedések tengere nem áll meg Erdély határánál. Nálunk is vannak nejlon sátorban, erdő mélyén élő gyerekek, akik hónapokig nem esznek meleg ételt, és még jó, ha az utca mocskából felszedett maradékból jól laknak, és nem pusztulnak bele a romlott ételbe! De nem is kell az erdőben laknia egy gyereknek ahhoz, hogy éhezzen, éheznek itt belvárosi szoba-konyhákban, panellakásokban, a dzsumbujban, pincék és mosókonyhák zugaiban, kapuk alatt, és lépcsőkön, dolgozó szülőkkel, vagy nyugdíjas nagymamák reszkető karjai

között. Ez hát a szabadság, ez a béke, ez a förtelmes gyomorkorngás Soprontól–Nyíregyházaig, cigány és magyar családokban egyaránt. Ennyit hozott eddig nekünk az Európai Unió, ennyit a rendszerváltás, míg **Gyurcsány Ferenc** 100 milliót keres évente, ami nem lenne baj, ha mások is ekkora jövedelemmel nézhetnének a jövő elé. Ez persze csak álom, egyenlőség, testvériség itt soha nem lesz, amíg a föld forog! Biztosan tudja ezt Böjte Csaba is, attól ilyen elszánt és jó, hogy a gondoskodás mellé olyan hitet, tartást, és szeretetet ad a gyerekeknek amitől életben maradnak, és szemeikben megláthatjuk Jézust. Böjte Csaba hite szerint „minden egyes gyermek és felnőtt a jóisten műalkotása”. Minden teremtményt alázattal és szeretettel kell kezelni, mert, ha így közelítek valakihez az ember, az kibontakozik, s a benne rejtőző isteni ajándék megnyilatkozik és láthatóvá válik.” Azt is mondta Böjte Csaba, hogy „ha valaki emberiségében roskad össze, le kell hajolni hozzá és felemelni, segítség nélkül nem tud kikeve-

redni a helyzetből. Aki emberekkel foglalkozik, annak végtelen alázat legyen a lelkében! Az Úr mindig ad egy új lehetőséget, amit ki kell használni a felemelkedésre, a továbblépésre. Az utolsó ítélet az lehet, hogy meglátjuk: mik lehetünk volna és helyette mivé lettünk. Más büntetés nem kell!”

Kedves Noémi! A húsvéti film után azt kívántam, hogy bárcsak találkozhattunk Böjte Csa-

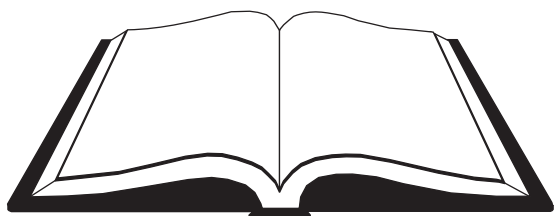
bával. És ő ezen a tavaszon Budapesten járt, látod csak kérni kell és megadatik... Böjte Csaba az I. sz. Gyermekgyógyászati Klinika tantermében tartott előadást, ahol **prof. dr. Tulassy Tivadar** igazgató **József Attila** Reménytelenül című verséből vett idézettel üdvözölte: „A semmi ágán ül szívem, kis teste hangtalan vacog, köréje gyűlnek szelíden s nézik, nézik a csillagok.” Az egyik csillag Csaba testvér!” – mondta az igazgató úr. És míg néztem az egyszerű barna papi ruhában mosolygó szelíd Böjte Csabát, hirtelen eszembe jutott, hogy **Paksi Évával** nemrég Karcagon jártam, és egy okosan válaszoló bogárszemű cigánylánynak ajándékképpen elszavaltam legkedvesebb József Attila versemet, a

Reménytelenül címűt. Látod Noémi, összefügg itt minden a földön és nincsenek véletlenek. Ezért írom olyan gyakran le, hogy minden úgy jó, ahogy éppen van. De a gyerekek szenvedése nincs jól! Épeszü ember ezt képtelen elfogadni! Ezért arra kérlek téged is Noémi (és minden jóérzésű embert) hogy támogasd Böjte Csabát, az Alapítványon keresztül. Ő már bizonyított: a Ferences szerzetes Böjte atya 1992-ben saját erejéből hozta létre Erdélyben a Dévai Gyermekvédelmi Központot, ami azóta már egész hálózattá nőtte ki magát. Déván kívül még hét romániai településen működött árvaházakat, óvodákat, iskolákat. Idén Moldvában és Zsilvölgyében, Petrozsényben tették le két új intézet alapkövét. Tavaly decemberben egy csángó magyar iskolaközpont felépítését tűzte ki célul. A „Béke királynője” iskolaközpont alapkövetelére idén, május 15-én, Rekecsinben került sor, ami kizárólag nagylelkű emberek és közösségek adományaiból fog felépülni. Erdélyben 100 ezer körül van a rászoruló gyerekek száma. Erdélyben, nehéz az élet, még az itteninél is nehezebb... És Moldvában 240 ezer római katolikus él, mind magyar, de misézni nem szabad, mert tiltják! – segítségüknek! Legalább a gyerekeknek legyen könnyebb az életük...

Szeretettel üdvözöllek:
szécsimagda

A Dévai Szent Ferenc Alapítvány bankszámlaszáma:
MKB 10300002-20145639-00003285

Az Alapítvány adószáma:
18106802-1-41

KÖNYVESPOLCUNK

Hegedűs Sándor

A jó cím fél siker – ez volt a régi könyvész-társadalom egyik alapvetése. Voltak, s vannak könyvek, amelyeket már pusztán a címükért is érdemes volt kiadni. Emlékezzünk csak Vas Gereben korszakos – és ma is alkalmazott – szállóigévé lett „A nemzet napszámái”, **Csiky Gergely** „Cifra nyomorúság”, **Szabó Dezső** „Az elsodort falu”, vagy Knight „Légy hű magadhoz!”, valamint Hemingway „Elveszett nemzedék” című műveire (hogy a világirodalom is képviselve legyen)!

A Gladiátor Kiadó által nemrég

megjelentetett, **Diósi Ágnes** által szerkesztett kötet fedőlapjára új, lényegre törő s tartalmában is mélyen igaz szöösszetétel került: „**Jövőkunkások**”. A célt, irányt és küldetést egyaránt magába foglaló cím kezdetben kissé szocreálosnak tűnhet, a figyelmes olvasó azonban visszaigazolhatja, hogy a megszólaló tizenöt cigány értelmiségi valóban úgy teszi a dolgát, hogy közben utakat mutató hiteket támaszt a szűkebb környezettől a tágabb nyilvánosságig bezárólag. Nevelőszülő, szociál- és gyógypedagógus, szociálpolitikusok, művelődésszervező, könyvtáros, a nyomtatott és sugárzott sajtó képviselői, teológus, színművész, jogász és nyelv- és hitoktató küzdelmei, örömei, keservei sorakoznak egymás mellé, körülrajzolva a büszkén vállalt kisebbségi lét egy-egy sajátos övezetét.

azt akarta felmutatni, hogy felnőtt korba lépett egy olyan cigány értelmiségi réteg, „amelyre oda kell figyelni, amely számos dolgot jobban tud, mint azok, akik úgy vélik, hogy ők tudják jobban”.

Számomra az alig másfélszáz oldalas kötet mást is, fontosabbat is mond ennél, súlyosabb mondanivalót is hordoz. Első olvasatban ugyan többnyire a másutt is reményteljesen alkalmazható módszerek sikerei, a követhető példák, a személyesen megélt és közösségi távlatok rögzülnek, de a figyelmes olvasó előtt egy másik kárpit is felhasad. Az, amely mögött alattomban a múltbarozgók népes és nevesincs csapata húzza meg magát. Néhány mondat elég, hogy megboradjunk és szembesüljünk azzal, hogy milyen erővel kell szembe menetelni a jövőbe vezető keskeny mezsgyék mentén.

Ott van például az a felemlített nem cigány óvónő, aki az énektanításkor szájbögőzni kezdő lurkó produkciója hallatán pedagógiai harcba kezdene a gyerek – általa értelmetlen ugatásnak, artikulálatlan hangadásnak titulált – művészi törekvése ellen. Ott a háttérben lelkesülten gátlástalan gyámügyi előadó, aki kiadja a magára hagyott cigány gyereket a csecsemőotthonból hazavinni szándékozó, befogadó (szintén roma) szülők címét, noha ezt a törvény – épp a gyermek érdekében – szigorúan tiltja. Elfogadhatatlan az az egyetlen bekezdésbe szorított tény is, hogy a roma gyerekekkel foglalkozó intézmény küldetéses jellegét az alakítsa, s alakítja ki, hogy a kerület többi óvodája nem fogadja be a cigány kislányokat, kisfiúkat, az alkotmányt is lábbal tiporva. A roma hitoktató szelíd korholása is égő sebekre utal: az egyházi közösségek félnek megszólítani a cigányokat.

„Úgy képzeljétek el – írja az egyik szerző, aki egyéb munkái mellett cigány népismeretet tanít egy iskolában –, hogy én sosem vagyok egyedül... Mögöttem mindig ott van egy nem roma pedagógus. Ellenőriz.”

Másutt meg egyfelől ott a minden gyerekért egyszemélyes harcot vívó

A leírt sum-mázatok egykor élőbeszéd-ként hangzottak el egy olyan fölöttébb fogékony és nyitott közegben, ahol a cigány nyelv és népismeret ürügyén ültek egymás mellé az elbeszélők (szándékosan kerülöm az előadó szót) a többi társalgóval. Minden találkozást megelőzött egy lovári nyelvóra, majd következtek a gondosan válogatott meghívottak. A találkozókat szervező Harmónia Alapítvány vezetője, a szerkesztő **Diósi Ágnes** elmondta: a könyvvel

pedagógus, másfelől az önkormányzat, amelyik enged olyan körülmények között nevelkedni 80–90 cigány gyereket, „ahol még a minimális közegészségügyi feltételek sincsenek biztosítva”. Újabb szikár adat egy másik roma értelmiségi tollából: „48 munkáltatóval van kapcsolatunk, de csak 10%-uk fogad cigány munkavállalót...”

Mi a véleményünk a demokráciának csúfolt valamiről, ha kétségbeesett tiltakozások ellenére is büntetlenül hagyja, s érvényesnek tekinti azt a kisebbségi önkormányzati választást, amely során a polgármester és a falu jegyzője szavazata dönti el, hogy ki legyen az adott kisebbség elnöke, majd a jegyző nyújt be pályázatokat, s nyúl le (pestiesen szólva) pályázati pénzeket az önmagát feloszlato testület nevében? Mit tartunk arról az iskoláról, amelyben a cigány gyerekek nem

használhatják az új vécéket? (Ugyanott tartunk, ahol a 60-as években a kocs-mák csak cigányok által használható pirossal pettyezett poharaival?)

A cigány tisztségviselőket ért kritikákra is érdemes odafigyelni! „Akik pozícióban vannak, lojálisak kell, hogy legyenek a hatalommal, eközben el-vész a cél, amiért pozícióba kerültek” – olvasható az egyik írásban. A közszol-gálati rádió szerkesztő-riporteréből is felszakad egy keserű megjegyzés: „a cigány vezetőktől alig kaptunk támo-gatást. Sem a technikai korszerűsítés, sem az adásidő-bővítés ügye mellé nem álltak oda, sokszor még csak az ígéretet szintjén sem.” Egy a cigány-ság számára egyébként kulcsfon-tosságú interjúkötet szerzője is felpa-naszolja, hogy mennyire nem törődött a könyvvel a sajtó (beleértve a roma folyóiratokat is). Még egy fontos és pontos láttelet tőle: „...azelőtt a kultúra

eszközével politizáltunk, mostani poli-tikusaink viszont a kultúrát kiiktatták a fegyvertárukból. Ennek ellenére úgy gondolom, kultúránk bemutatásával ezerszer többre mennénk, mint bármi-lyen politikai játszmával.”

Igaza van! Igazát bizonyítja a „Jövőmunkások” valamennyi tanul-mánya, esszéje.

* * *

A Csillag Anna, Fehér Éva, Oláh Anna, Mendi Rózsa, Gidáné Orsós Erzsébet, Aranyosiné Rózsa Szeréna, Karádi Olga, Kardos Ferenc, Horváth Margit, Kadét Ernő, Varga Ilona, Kalla Éva, Izsák Rita, Jónás Judit és Erdős Gusztáv gondolataival érvelő kötet kapható az ország jelentősebb könyvesboltjaiban, de a kiadó – 1558. Bp., Pf. 84. – címén is megrendelhető.

EURÓPAI UNIÓS FELMÉRÉS KÉSZÜLT A RASSZIZMUSRÓL

A tagállamokban megszorodtak a támadások

❖ **Brüsszel.** Az Európai Unió legfrissebb, rasszista támadásokról szóló jelentése szerint Európában a zsidókat és a muzulmánokat gyűlölik a legjobban, az ellenük irányuló támadások az Egyesült Államokat ért 2001. szeptember 11-i merényletek és a közel-keleti konfliktusok hatására megszorodtak.

Nagy problémát jelent viszont, hogy az ilyen ügyeket nem regisztrálják kellőképpen a hatóságok.

Utálják a menekülteket

Az Európai Unióban leginkább a nemzetiségi alapon elkövetett támadásokat lehet nyomon követni. A legtöbb támadásnak kitett csoportok az országon belüli etnikai kisebbségek, az illegális bevándorlók és a menekültek.

Származást tekintve a zsidókat, a muzulmánokat, a romákat, a dél-afrikaikat és a volt Jugoszláviai területéről érkezőket éri a legtöbb atrocitás – áll az EU rasszizmust és idegengyűlöletet vizsgáló központjának áprilisi jelentésében, amely a 15 régi tagállamban vizsgálódott. Közülük is leginkább a nők vannak veszélyben, illetve azok, akik tagjai valamilyen szélsőséges politikai csoportnak.

Nem csak csoportok

Elsősorban a francia, holland és svéd adatokból lehet ugyanakkor arra következtetni, hogy egyre kevésbé az ismert szélsőséges csoportok okolhatók egy-egy ilyen támadás miatt, gyakran olyan emberek követnek el ilyen bűncselekményt, akik nem tagjai semmiféle csoportnak.

Muzulmánok beszámolóí

Korábban az emberi jogokért küzdő Nemzetközi Helsinki Szövetség (IHF) készített egy jelentést a muzulmánok elleni támadások szaporodásáról az EU-ban. Ők nem a hivatalos és nem hivatalos adatok, hanem a muzulmánok beszámolóí alapján készítették el jelentésüket.

Ebből az derül ki, hogy különösen Nagy-Britanniában, Spanyolországban és Németországban nőtt meg a muzulmánok elleni atrocitások száma. A svédeknel pedig az állásra való jelentkezések közül minden ötödik esetében bebizonyították, hogy kizárták a felvétel során azokat, akiknek arab hangzású nevük volt.

Magyarország

Magyarországon a romákat éri a legtöbb támadás, de a kilencvenes évekre jellemző romaveréseket mára felváltotta a rejtett diszkrimináció.

Lukács Ilona

„Én nem példakép vagyok, inkább egy jó példa”

Április 30.-a szombat, piros betűs ünnep. Nem, nem én találtam fel egy újabb, engedéllyel munka nélkül tölthető 24 órát, egyszerűen arról van szó, hogy ezen a napon „született meg” legújabb Megasztárunk, akit mi cigányok különösen nagy örömmel fogadtunk. Végre...! Hallottam környezetem megkönnyebbült sóhaját az „Ít(élet)hirdetés”-t követően, s tudtam most nincs az országban olyan cigány ember, aki ne engedett volna útjára néhány könnycseppet, és ne ugyanarra gondolna.

Caramel cigány... Megmutatta, hogy egy tehetséges cigányfiú, aki Ibolyát és Gáspár Lacit követve, s elhagyva, képes a zenei babért bezsebelni.

Felgyorsultak körülötte az események. Mindenki kíváncsi volt mindenre, ami Caramel... múltjára, jelenére, érzéseire, családjára, kapcsolataira, körülményeire, betegségére, s a jövőjét is hűen prognosztizálják azóta is. Egy igazi sikertörténet az Övé, ami nem volt előre kitalálva. Nem költöttek több milliót sztárráfaragására, Ő egyszerűen csak énekelt, amikor mondták neki, és amikor nem mondták neki, akkor is.

Olvasóink közül többen jelezték, hogy szívesen olvasnának Caramelről lapunkban is. Az újdonsült sztárt az éteren keresztül interjúvoltam meg, ugyanis személyes találkozónknak gátat vetett súlyos gerincproblémája.

– *Mióta megnyerted a „Mega” gyökeresen megváltozott az életed. Népszerűség, siker, reflektorfény... Valóban olyan jól érzed magad mentálisan, mint ahogyan láttatni akarják velünk?*

– Jól érzem magam, nagyon boldog vagyok. Boldog vagyok, mert végre azt csinálhatom, amit igazából szeretek. Boldog vagyok, mert az Esz-tivel nagyon jól vagyunk. Természetesen a betegségem miatt vannak nehéz perceim. Igazából azt is mondhatnám, hogy a „betegség” nagyon fárasztó és hátráltató tényező!

– *Milyen volt az életed, amikor még nem voltál „Mega”, és hogyan tervezted a jövődet?*

– A „Mega” előtt a betanított gyári munkások életét éltem. Otthon készítettem a dalaimat, és egész nap arról álmodtam, hogy egyszer eljutok egy stúdióba és elkészíthetem saját albumomat.

– *Akik barátok voltak, azok ma is azok maradtak?*

– Azon kívül, hogy megmaradtak a régi barátaim, amiből sajnos nagyon kevés volt sok új ismerőssel gazdagodtam. Természetesen mindig lesznek irigy emberek, akik

elpártolnak az embertől, ha egy picit sikeresebb.

– *A szüleid, családod, Törökszentmiklóson él. Az Ő életük mennyiben változott meg?*

– Én úgy gondolom, ahogyan én, úgy ők sem változnak meg. Ha az életkörülményeinkre gondolsz, akkor meg kell valljam Neked, az is maradt olyan, amilyen eddig is volt, egyenlőre! Ez azért is van így, mert az enyém sem változott. Sokan azt gondolják, ha megnyertem egy ilyen tehetségkutatót, akkor már gazdag is lettem. Sajnos ki kell ábrándítanom mindenkit, akik így vélekednek.

– *Nagyon sokan azt tartják, hogy a cigánysággal kapcsolatos előítéletes szemléletmódot, egyedül a zene területén lehet minimálisra csökkenteni... Változást hozott Romantíc, Ibolya, Gáspár Laci, stb., és most te is ott állsz a sorban...*

– Én nagyon remélem, hogy nem a zene fog ezen a dolgon változtatni, vagy a roma zenészek! A többségi, és a kisebbségi társadalomnak együtt, kéz a kézben kell változásokat elérni. Én úgy hiszem a megoldás a neveltetés! Fontos, hogy pozitív minták legyenek a

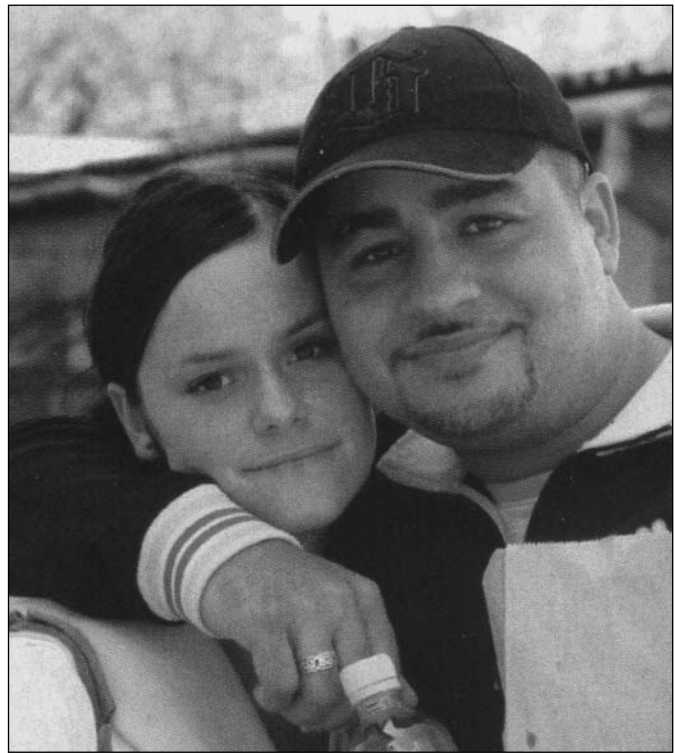
gyerekek előtt, akár roma valaki akár nem!

– *Számít egyáltalán cigányságod... múltadban, jelenedben, jövődben...?*

– Nagyon szeretném, ha nem számítana! Számítson az, hogy milyen ember vagyok, milyen zenét csinálok! De azért természetesen számít. Számít egész lényemben, teljes valómban! Nagyon sok dolgot kaptam, mert roma vagyok! Jót is, rosszat is!

– *Akarva akaratlanul nagyon sok cigány fiatal példaképe lettél. Bebizonyítottad, hogy a hit, a kitartás és a tehetség együttes jelenléte nem ismeri a „hátrányos helyzet” kifejezést. Azt gondolom modell lettél, értékké váltál, mely tiszteletteljes felelősség, hatalmas teher a válladon, ugyanakkor csodálatos küldetés...*

– Ebbe még nem gondoltam bele. Megpróbálok olyan dolgot tenni, ami én vagyok, és ennyi! Én nem vagyok példakép, inkább egy jó példa. Példa arra, hogy nincs lehetet-

len. Igazából én nem érzem ezt tehernek.

– *Gondolom tele vagy tervekkel... Megosztanál velünk néhányat?*

– A legközelebbi tervem, hogy elkészítem a lemezemet, és végre meggyógyuljak! A lemezt szeretném októberben

megjelentetni. Szeretnék még az idén valahová elutazni az Esztivel egy kicsit pihenni! Szeretnék fellépésekre menni a többiekkel!

– *Kívánok neked nagyon jó egészséget, és kívánom, hogy álmaid váljanak valóra!*

Hangonyi jubileum

Tizedik alkalommal került sor a térségi vers-és prózamondó verseny megrendezésére a szlovák határhöz közeli észak-borsodi község, Hangonyi Oktatási Intézményében. Most sem kellett elégedetlenül távozniuk az érdeklődőknek...

Ünnepi beszédében **Liktor Tamás**, a Hangonyi György Általános Iskola igazgatója a következőket mondta:

– Versenyünkön 18 iskola 74 versenyzője vesz részt, és nagy örömünkre szolgál, hogy a város és a térség iskolái mellett elfogadta meghívásunkat a szlovákiai Rimaszécs és a szomszéd megyéből Istenmezeje általános iskolája is. A

tizedik évforduló alkalmat ad arra is, hogy megemlékezzünk a versenysorozat egyik elindítójáról, szervezőjéről, a fiatalon elhunyt **Danyi Tamásról**, az akkori kisebbségi önkormányzat elnökéről. Munkássága előtt az emeleti tanteremben kiállított táblával kívánunk tisztelni. A mai nap ünnep számunkra, a vers, a próza, a szép magyar nyelv ünnepe. De ünnep azért is, mert iskolánkban találkozhatunk régi és új barátainkkal, akikkel eltölthetünk néhány kellemes órát. Közhelyként hangzik, de mégis igaz, hogy ennek a mai versenynek nem lesznek vesztesei, csak nyertesei. Bár a zsűrinek el kell döntenie kik a jók közül a legjobbak, lesznek első, második, harmadik helyezettek, különdíjasok is, de a többiek is mind nyertesei lesznek, lehetőséget kapnak a bemutatkozásra, te-

hetségük kibontakoztatására. Versenyünket minden évben pályázati és támogatói összefogásból rendezhettük meg. Az idén köszönetet kell mondanunk azoknak a középiskolás fiataloknak, egykori tanítványainknak, akik az Őrhegy Egyesület Kamaszparlamentje támogatásával pályáztak és nyertek a Demokratikus Ifjúságért Alapítványnál mai rendezvényünkre egy jelentős összeget, s részt vesznek rendezvényünk lebonyolításában. Köszönetet mondunk a települési és kisebbségi önkormányzatnak, valamint a Hangonyiért Közalapítványnak a támogatásukért.

Az iskolaigazgató köszöntötte **Raduly Istvánt**, az Oktatási Minisztérium kisebbségi főosztályának vezetőjét, **Ötvös Évát** és **Ludvig Józsefet**, a Miskolci Nemzeti Színház színművészeit, valamint a ren-

dezvényre érkezett intézményvezetőket is.

A színvonalas kulturális műsor keretében a helyi iskola tanulói adtak elő egy drámajátékot, ami a romák szokásairól szólt. A Miskolci Nemzeti Színház színművészei pedig **József Attila** versekből összeállított zenés műsorral lepték meg a közönséget. A versenyzők előadásai maradandó élményt jelentettek az irodalmat, a kultúrát szerető emberek számára. Valóban bemutatták tehetségüket... S ezekre a fiatalokra oda kell figyelni! El ne kallódjanak!

Ötvös Éva színművész, zsűritag lapunk érdeklődésére elmondta, hogy a tanulók egyre jobban átértik a versek fontosságát, a költőnek a mondani-valóját.

Danyi Tamás munkássága tehát elérte a célját...

Józsa Zoltán

Senkinek nem tiltható meg, hogyan a lábával szavazzon!

Péter, nevezzük így, elvitt vacsorázni a Lugas étterembe, ahol speciális menüt állíttatott össze tradicionális ételekből, amikhez Villányi Pinot Noirt rendelt. Senki meg nem mondta volna erről a 38 éves, magabiztos, vidéki bőrgyógyászlól, hogy tragédiákkal tűzdelt életét egy nyomorúságos cigánytelepen kezdte, ahonnan szerencséjére korán elkerült. De milyen áron? Édesanyja öngyilkossága, és ugyanabban az évben édesapja gyógyíthatatlan betegsége után egyetlen élő rokona vette magához őt és két lánytestvérét, aki Kőbányán lakott egy lakótelepi lakásban. Ott látott életében először fürdőszobát és liftet. A pesti nagynéni nem bizonyult jó pótszülőnek. Nagyon gyorsan kiderült róla, hogy alkoholist, és hogy férfiak adják nála egymásnak a kilincset napi sűrűséggel, és az is kiderült, hogy a nagyobbik kislányt a metró környékén árulta rossz hajlamú férfiaknak. A gyerekek intézetbe kerültek. Hárman, háromfelé. Péterből orvos lett, az orvos nevelőszülők hatására, Gabriella 16 évesen öngyilkos lett egy vidéki kórház zárt osztályán, Andrea pedig, akiből Lolitát csinált a felelőtlen nagynéni, ma egy tanyán él a világtól elzártan egy nála 22 évvel idősebb asszonnyal, és Péter szerint boldog.

– Péter, a cigányokkal minden kapcsolatod megszakadt az intézet után?

– Az örökbefogadás után nem sokkal vidékre költöztünk. Persze láttam cigányokat, de nem rendített meg, nem éreztem semmit, valójában nem is gondolkodtam azon, hogy ők kik, és én ki vagyok. Teljesen kitörlődött az agyamból a cigánytelep és a nagynénémnél töltött 11 hónap is. Később az egyetemi évek alatt, már nem dughattam homokba a fejem. Tudnom, látnom, éreznem kellett, hogy cigánynak születtem. Nem a professzorok szívattak, hanem 1–2 évfolyamtársam. Szadista cigányviccekkel, hülye beszélésekkel aláztak meg... Rettenetes volt! De nem tett politikussá, se emberjogi harcosná ez a tapasztalat, csak befelé fordulóvá, csak szégyenkezővé, csak nem cigánnyá, csak nem magyarrá. Semmivé tett. Sehová tartozóvá. És daczból úgy tanultam, mint egy megszállott, és ma már szégyellem, de daczból szerelem nélkül valamiféle elégtételként

lefektettem szinte minden szökelányt az egyetemen. Nem dicsőség, nem is szeretek erre gondolni, de megtörtént. És akkoriban lelkileg ez segített rajtam. De igen gyorsan lenyugodtam, és mára már szinte csak a munkám érdekel.

– Jó. Beszéljünk a munkáról, pontosabban az egészségügyről, ahol jó nagy zűrök vannak. Egyre több orvos vágyik külföldre, szinte menekülnének innen, és sokan teszik is. Ez elég nagy szellemi érvágás az országnak.

– Nem csak szellemi, anyagi is. Mert, ha azt nézzük Magda, hogy egy általános orvos képzése 12 félév, vagy például egy fogorvos képzése 10 év alatt körülbelül 16 millióba kerül, nem számolva a mintegy 20–25 százalékban adott ráadás féléveket, akkor elmondható, hogy évente 6 milliárd forint (!) oktatásra fordított pénz megy veszendőbe, ha a diplomát szerzett orvos elhagyja a pályát. Még súlyosabb veszteség éri a magyar egészségügyet, ha egy szakorvos távozik külföldre.

Már pedig biztos, hogy fog, hiszen az Európai Unióban elismerik a Magyarországon szerzett diplomát. Össze sem lehet hasonlítani a magyar szakorvos 130–140 ezer forintját a mintegy 20–25-szörös EU-s fizetésekkel.

– Szörnyű, hogy egyre több az orvosi műhiba...

– Szörnyű. Igen. Fáradtak az orvosok...

– Egyre erősödik az orvosellenesség Péter.

– Erősödik... A média által gerjesztett orvosellenesség jól érzékelhető, amit jól jelez az orvosi tevékenységgel kapcsolatos perek és kártérítések emelkedése. De amíg a döntéshozók orvosi esküjükkel zsarolják az orvosokat, nem várható változás. Azonban semmi köze az orvosi eskühöz, hogy akár a demokratikus jogállamban ismert legkeményebb eszközökkel is érvényt szerezzen egy orvos az érdekeinek. Senkinek nem tiltható meg, hogy a lábával szavazzon, azaz külföldön vállaljon munkát! A mindenkori kormánynak kö-

telessége biztosítani az orvosi ellátást, és ha nem lesz kikkel, akkor ezért ő maga lesz a felelős!

– Majd jönnek hozzánk a külföldi orvosok...

A külföldről jelentkező orvosok szakmai színvonala rendkívül heterogén és csak honosításuk után alkalmazhatók Magyarországon. Tökéletesen egyetértek Éger Istvánnal, a Magyar Orvosi Kamara elnökével, hogy nem valószínű, hogy azok a hazai egyetemeken német és angol nyelven tanuló diákok, akik hat év alatt oktatásukért 12–13 millió forintot fizetnek ki a magyar államnak, diplomájukkal a kezükben elszereződnének valamelyik magyar intézményhez 100–120 ezer forintos havi fizetésért. A krónikus szakorvos hiány megszüntetésének kulcskérdése ma is, a jövőben is, valóban a bérezés lesz. Addig, ameddig a bíróság által megítélt jogos követelés, vagyis az ügyleti díj kifizetésétől is ódzkodik az egészségügyi kormányzat, nem lehet elvárni

egyetlen magyar orvostól sem, hogy itthon maradjon.

– **Értem. Tehát a bérek kérdése mindig politikai döntések függvénye, az ügyeleti díjaké viszont jogi probléma. Igen?**

– Ez pontosan így van Magda! És félek, hogy az orvostársadalom lassan elveszti hitét a jogállamiságban. Sok múlik a független bíróság döntésétől.

– **Két évvel ezelőtt az egyik kiállításom után, ugyan itt beszélgettünk. Akkoriban jól kiborultál a prostituáltak szűrővizsgálata kapcsán. Történt azóta valami változás?**

– Valami elkezdődött... Tele vannak a napilapok azzal, hogy olcsóbbá teszik a prostituáltak szűrővizsgálatát.

– **Miről szól ez pontosan?**

– Nem olvastad a Népszabadságban?!

– **Nem! Bocs, de az egészségügy, bár érdekel, nem köt le annyira, mint a napi nagy és**

kisebbségi politika vagy a művészetek...

– Te most haragszol Magda?

– **Én vállalom, hogy cigány vagyok, míg te nem! És még a nevedet sem adod ehhez az interjúhoz. Nem érdekel a Népszabadság!**

– Most megsértődöttél...

– **Több ez, mint sértődés Péter! Nekünk cigányoknak több okból is nagyon nagy szükségünk lenne a származásukat nyíltan felvállaló orvosokra, mérnökökre. Hát, nem érted?!**

– Képtelen vagyok erre! Én se cigánynak, se magyarnak nem érzem magam. Az én nemzetiségem: orvos! És bárhol lennék a világban, akkor se mondanék mást. Túlságosan mélyen megszenvedtem már a magyarok által azt, hogy cigánynak születtem. A cigányok miatt meg olyan sokat szenvedtem már, hogy képtelen vagyok közösséget vállalni

velük! Hazudhatnék neked, de nem teszem.

– **Mi van a prostikkal?**

– Velük kapcsolatban szinte minden kérdéses, még az is, hogy hányan vannak. Be-szélnek 20–30 ezerről, mégis csak néhány százan vesznek részt a szűréseken.

– **Nem értik meg, hogy az ő érdekük lenne?**

– Dehogynem! Csak a vizsgálatok 170 ezer forintba kerülnek évente.

– **Hol gondozzák őket?**

– A rendszeres szűrést a Schöpf-Mérei Ágost kórház és Anyavédelmi Központ végzi itt Budapesten, ahol **Szell András** az osztályvezető orvos. Nem rég az intézet térítésmentes szűrő-kampányt végzett, amire 300 lány jelentkezett, és mint kiderült, a lányok 30–40 százaléka volt például Gonorrhoea fertőzése vagy szifilisz. Egy hasonló programot tervezek én is a közeljövőben, csak vidéken, ahol épp úgy

nem tudják a szűrés árát megfizetni a lányok, pedig óriási szükség van a rendszeres vizsgálatokra.

– **Az lenne a legjobb, ha nem lennének prostituáltak!**

– Ez így van. De azért csendben megjegyzem, hogy kezelem már szifilisz papot, templomba járó családanyát, és nyugdíjas nagypapát is, sőt, kiskorú gyermeket. De ebbe most ne merüljünk bele, mert neked erre is lenne egy jó kemény válaszod és a végén nekem lenne büntudatom, hogy miért nem egészséges az egész világ...

– **Azt hallottam, hogy a „húspiac” tele van cigány-lányokkal. Ez igaz?**

– Igaz, de éppen annyira a magyar prostituált, mint a cigány az én meglátásom szerint. De ez már nem az én szakterületem, kérdezd meg a kedvenc cigány szociológusodat...

– **Meg fogom kérdezni! Köszönöm a beszélgetést.**

Roma díj a segítőknak

Ebben az évben már tizedik alkalommal adományozott Ózdi Cigányokért díjat a helyi kisebbségi önkormányzat olyan személyeknek, akik az Ózdon és környékén élő romák helyzetének javításáért tevékenykednek.

Benedek Mihály, az észak-borsodi város polgármestere, a rendezvény fővédnöke beszédében hangsúlyozta, hogy a többségi társadalom látja azt, hogy sok boldogulni akaró roma ember él a városban. Elismeri a roma tehetségeket, akik kincset érnek. Példaértékűnek nevezte az 1995-ben **Kótai Aladár** vezette kisebbségi önkormányzat azon kezdeményezését, hogy kitüntessék azokat az embereket, akik munkájukkal kiemelkedően segítik az ózdi romák helyzetét.

Berki Lajos, az ózdi CKÖ elnöke elmondta, hogy az iskolás korú roma gyerekeknek 42 százaléka jár oktatási intézménybe, az egyetemig pedig egy százaléka jut el.

– A cigányság rossz munkaerő-piaci helyzetének első oka az alacsonyabb szintű iskolázottság. A második ok a lakóhely. A cigányok többsége azokban a megyékben lakik, amelyekben alig van munkahely. A harmadik ok, hogy régebben a cigányok olyan gazdasági ágakban találtak munkát, amelyek a válság idején tönkrementek. A negyedik a diszkrimináció, a hátrányos megkülönböztetés. A cigány családok ötöde meg tud élni szűkösen jövedelméből, de nagyobb megtakarításokra nem képes. Az 1980-as

években a roma háztartások nagy többsége rendszeres keresethez jutott, ezt az 1990-es évek elején elvesztette, mely állapot a mai napig is fennáll – jelentette ki a kisebbségi elnök.

Pozitív példaként említette az ózdi Árpád Vezér Úti Általános és Szakiskolában folyó oktatást. Rámutatott arra is, hogy segíteni kell a romákat az oktatási, szociális és foglalkoztatási területeken. Az Ózdszolg Kht.-nál több száz roma foglalkoztatását oldják meg, s a Borsodi Transzit Kht. különböző programjai is munkát biztosítanak roma embereknek. Fontos eredmény, hogy a roma kultúra bemutatásra kerülhet a városi rendezvényeken, hiszen ez segíti a békés egymás mellett élést.

Az Ózdi Cigányokért Díj 2005. évi kitüntetettjei:

Dr. Göncz Kinga miniszter asszony, az Ifjúsági-Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium vezetője, **dr. Györffy Gabriella** gyermekorvos, **Józsa Zoltán** újságíró, **Farkas Tibor** helytörténeti gyűjtő, valamint a **Borsodi Transzit Kht.**

Először került sor arra, hogy a magánszemélyek mellett egy szervezet kapjon Ózdi Cigányokért kitüntetést. Az 1997-ben alapított Borsodi Transzit Foglalkoztatási Kht. **Dr. Török Béla** vezetésével azon munkálkodik, hogy a régiót sújtó foglalkoztatási, környezetvédelmi és területi rehabilitációs problémák enyhüljenek.

Józsa Zoltán

Évfordulók – események

Amikor – száz évvel ezelőtt – itt hagyta az árnyékvilágot, a nem éppen Habsburg-hűségéről közismert **Ady Endre** ekként búcsúzott tőle a Budapesti Napló 1905. június 14-ei számában: „Ha élt volna egy-egy másod, mióta **Ottokár** hadai futottak, ma a világ itt körülöttünk sugarasabb, boldogságosabb világ volna. [...] Szomorú komédia az, amelyhez a te magyar-dicsőséges életed ad egy kicsi derűt. Sohse akartunk mi mást, mint hogy szeressenek egy kicsit minket. Mi még a karddal is ölelésért vagdostunk. Keletről hoztuk, s máig is megőriztük a régi lelünk. Mi hűségesek, engedelmesek, jók és szeretettek akarunk lenni. Boldogan, gyermeki örömmel emelünk urakat magunk fölébe, s nem kívánunk mást, csak higgyék el a mi uraink, hogy jók vagyunk, hívek vagyunk mi. És századok drámaiból rakódott össze a mi nagy tragédiánk: nem akarnak bennünket a mi uraink szeretni...”

E sorokat akár a magyarországi cigányok nevében is írhatta volna. **Habsburg József Károly Lajos főherceg**, a magyar királyi honvédség főparancsnoka, lovassági tábornok a keletről hozott, és híven megőrzött cigány nyelvet és hagyományokat, a szeretetre éhes romákat is komoly becsben tartotta. Az ő figyelme emelte az eladdig megvetett cigányságot a tudományos érdeklődés homlokterébe. Az 1880-as években hazánkban **József főherceg**, **Wlislocki Henrik** és **Herrmann**

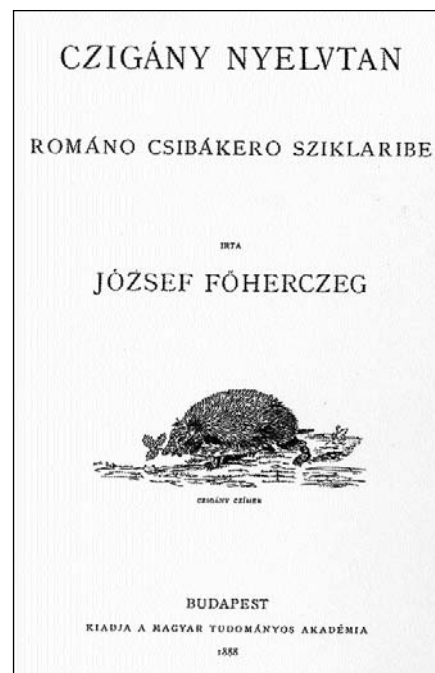
Antal foglalkoztak cigány-vizsgálatokkal. A főrangú úr cigány-magyar szótárát állított össze. Alcsúton és Bánkúton – édesapja, a legendás és ugyancsak szeretve tisztelt **József nádor** örökölt birtokain – letelepítette a cigányokat. Iskolát is szervezett a gyermekeik számára. Amint azt a Fővárosi Lapok 1892. december 31-ei száma hírül adja, egy tízéves pécsi cigányfiú, bizonyos **Törke Misi** felneveltetését is magára vállalta. Feljegyezték, hogy számos cigány családot támogatott anyagiilag rendszeresen, de munkát, megélhetést is biztosított nem egynek.

A szótárkészítésben olyan cigány személyiségek voltak segítségére, mint például **Ipolysági Balog Jancsi**, az 1848/49-es szabadságharc alatt **Guyon Richárd** hadtestében zenélő-harcoló hőse, az 1850-ben közreadott első hazai cigány nyelvű nyomtatvány, a „Legelső cigány imádságok” írója. (Az ipolysági zenekar primásának halálakor méltó temetése költségeit is a főúr vállalta magára.) Segítette a főherceg munkáját **Nagyidai Sztójka Ferenc** egykori cigány altiszt, majd gazdálkodó is, aki verseket, versfordításokat, szindarabot és imádságokat alkotott, mielőtt gyökészótára szerkesztésébe kezdett. (A kinyomtatás költségeit az alcsúti nagyúr teremtette elő.) Sztójka nagy pártolója, a cigány nyelvjárások (köztük a lovari dialektus) első – az akkori Európában is egyedülálló – rendszerezett nyelvtanát végül *Románo csibákero sziklaribe* (Cigány nyelvtan) cím alatt 1888-ban jelentette meg. Ez esetben a Magyar Tudományos Akadémia volt a kiadó, amely még az évben a tagjává választotta. Német nyelven adta ki a cigány nyelv lapjait összegző *Fundamentum linguae Zingaricae* (1888.), magyarul *A cigányokról* (1894.) című könyvét, ismét németül a *Thiere im Glauben der Zigeuner*

című tanulmányát. Munkatársa és legfőbb anyagi forrása lett a magyarországi cigány néprajzi tanulmányokat közlő *Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn* című folyóiratnak, de a Cigánykutatók Nemzetközi Társasága angol nyelvű közlönye, a *Journal of the Gypsy Lore Society* is egyik fő patronusát tisztelhetette benne. Ő írta meg első korszakos ismerettárunk, a Pallas Nagylexikona számára a cigány szócikket, s a mellékletét képező cigány szószedetet is. Amikor a magyarok a honfoglalás ezred-

éves ünnepéigére készültek, ő szorgalmazta és vitte végbe, hogy – a két nép több évszázados együttélését jelképezendő – egy eredeti cigányputrit és egy cigánysátrat is kiállítsanak. Másnak aligha nézték volna el ezt a fajta ünnepi társítást, neki úgy rangja, mint a magyarok iránt (is) megmutatkozó szeretete megbocsáthatóvá tette.

Hogy gyakoroljon anyanyelvükön váltott gondolatokat az ország különböző tájegységein élő romákkal. E levelezés fennmaradt részét a székszárdi székhelyű Romológiai Kutató Intézet 2000-ben tette közzé, igényes kötetű szerkesztve („József főherceg levelezése”). Ezekből a levelekből is kiteszik, hogy mennyire bíztak benne, mennyire áldották a putrisorok lakói. Versek, köszöntők egész sorát írták hozzá, kérelmek és hálálkodások egyaránt érkeztek címére. Könnyű elképzelni, mit jelenthetett az egyszerű cigány embereknek, amikor saját nyelvükön érkezett a válasz. Ahhoz sem kell túl nagy képzelőerő, hogy abban a tekintélytiszteelő korban, milyen érzelmeket hozott a felszínre és simított el, amikor az osztrák és magyar lapokból híre kelt: amikor a királyi udvarba is bejáratos főherceg valami titkot akar megosztani idősebb lányával, **Mária Dorottya**val – akit kiválóan megtanított a romák nyelvére – cigányra váltotta a beszélgetést. Mit jelenthetett, hogy azt is megírták a hírújságok (fotográfiákkal és rajzokkal is igazoltan): időnként maga Jó-

zsef főherceg áll oda a bogrács mellé, hogy gulyáslevest, halászlét főzzön a birtokán élő cigányoknak. Mennyire oldhatta az előítéleteket, hogy cigányai házasságkötésekor nem tartja rangon alulinak elvállalni a vőfély szerepét sem, s számos cigánypurdét keresztapjaként tartják számon? Mit jelenthetett, hogy tősgyökeres magyar urakat megszágyenítőn volt képes mulatozni a cigánybandák muzsikája mellett? (Kedvenc dala volt Az Alföldön halászegény vagyok én... kezdetű nóta, amit **Farkas Miska** visszaemlékezése szerint magyarul is szívesen énekelt.)

A selmecbányai zenekar primása az öreg **Balog Ferkó** egyik levelében tökéletesen megfogalmazta József főherceg szerepét. Még mióta a világ fennáll – írta – nem találtatott ember, aki ezen elhagyott cigány nemzetet figyelembe és pártolásába vette volna, mint fenséges uram, amire a cigány nemzet büszkén és hangsúlyozva elmondhatja, hogy van pártfogónk...

Amikor – éppen egy évszázada – 1905. június 13-án Fiúmében elhunyt, a cigányság ezt a támaszát, tekintélyének növelőjét, örét veszítette el. Nem vesztett el azonban mindent, hiszen a tudományos közfigyelemből már soha többé nem lehetett kiszorítani. A főherceget túlélte a műve: a cigány nyelv nem tűnt el, nem kopott el, elindulhatott az írásbeliség hosszú és tövisekkel teli útján.

– Hegedűs Sándor –

József főherceg
Margó Ede műve

Ánurje-sé o foszt

Kínd – în nencsé lá szutá án o mérsz, o murit – sinyi no bás dă áje aj re kunuszkut kă o plăse pă Habsburg ásă o zîsz dă jăl *Ady Endre* în Budapesti Napló în 1905 június 14-én: „Dákă ár fi kusztát māj uná-uná dă-n jăl dăkínd lu *Ottokár* aminyi or dát fugá, átunse áku lume cárá māj bună ár fi. (...) Csár dă rîsz aj, hungyé áto ungur-puminyálă dă kuszt dă o cără vojé. Nu ány ávut noj ált dăgînd, csár sză nyé plásé pă noj. Noj să ku feré pânturu plăkut ány luvít. Dă hungyé szkală szarélje ány ádusz szufljítunyi. Noj buny aminy ávény dăgînd sză finy sză nyé plásé. Ku fălusijé kă kupiji punyény domnyi pă szusz, să nu ávény ált dăgînd, csár sză nyé în kregyé domnyi áje, kit bunyé às csény. Dă mulc să mulc ány szo puszt áztá uná: domnunyi nu áré dăgînd sză nyé plásé...”

Szkriszu áztá ákár să pânturu bájási sinyé áku kusztá ár fi putut sză szkrijé.

Habsburg József Károly Lajos domn, álu ungur királ dă kătányé domn, sinyé o păzit să álu bájási

József főherceg
Margó Ede műve

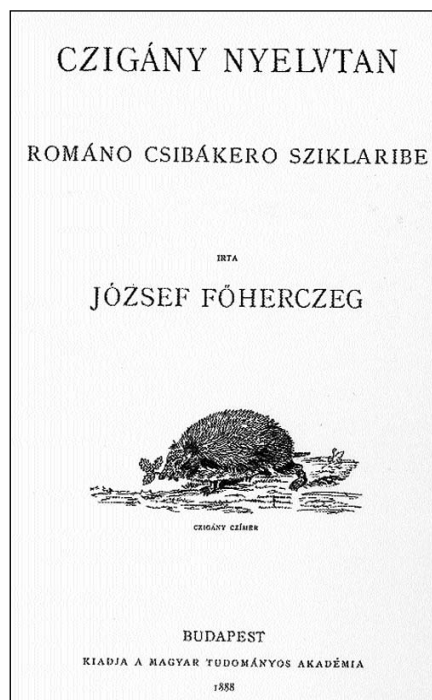
ljimbă să áje, sé or szuktuljit jé sză fákă. Dáje kă jăl o bágát számá lá bájási, pânturu áztá să álc o bágát számá. În 1880 în lume dă ungur jăl *József domn, Wislocki Henrik* să *Herrmann Antal* or făkut întrî bájás întribálă. Domnu áztá o făkut on kényvijé dă ljimbă dă bájás să Alcsút să Bánkút – dă lá tátászo József domn máré o kăpătát pămînt pă karé o dát lok lu bájási. Să iskolă o făkut pânturu kupiji. În 1892 december 31-én or szkrisz, kit o foszt on kupilás *Töke Misi*, dă zesé ej aj re pă karé domnu áztá l-o kriszkut szusz. Or szkrisz szusz, kit pă mulc o ázsutát luná dă luná să j-or dát lukru kit sză pacsé sză kuscsé.

Kínd o făkut kényvije dă szfát, átunse j-o ázsutát Ipolysági *Balog Jancsi* sinyé în 1848/49 luptálă lá *Guyon Richárd* aj re să lutá, în 1850 bájasescé o făkut o szkrisz „Hăl māj nencsé rugumincsé”. (Kínd o murit, átunse domnu áztá l-o îngrupáta.) J-o ázsutát māj să *Nagyidai Sztójka Ferenc* sinyé kătánă o foszt, dăpă áje găzdăsijé áve să szkrije sigogye să rugumincsé. O lat számá dă ljimbă dă bájás (intrî escse lá lăkătár) în lume cárá nu o foszt ált áfelá, ásă o csimă *Románo cibákero sziklaribe* (Cigány nyelvtan) în 1888 o făkuta. MTA o dát áfără, hungyé în ánu álă să jăl o

kălkát în lontru. Pă ljimbă dă nyámco dát áfără pă kényvije: *Fundamentum linguae Zingaricae* (1888.), ungurescé: A cigányokról (1894.) să járă nyimcescsé: *Thiere im Glauben der Zigeuner*. O lukrát să bány j-o dát lu *Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn*, dă j-o dát bány să lu *Journal of the Gypsy Lore Society* sză kunascsé

să sză fákă kunuszkut pă bájási. Jăl o szkrisz să pă áje, hungyé kánti jescsé szfát dă bájási. Kínd unguri pă szărbătaré sză gătă kínd ezără dă án or vinyit în lontru, átunse jăl o ávut dăgînd, kit să kuljibă sză árăcsé lá ált, kă să bájási áise ságyé dă mulc szută dă án. Ált áztá jábă ár fi ávut dăgînd, nu ár fi făkuta, dă jăl ro plăse pă unguri să ásă l-or lăszát.

Pă hungyé mirzse pă ált să ált lok, hungyé gogyé szfătăje ku bájási, kit sză învácă ljimbă. Sé dă áztá o szkrisz kărc pă áku or făkut dă-n jé o kényvijé în 2000, poc sză umir Romológiai Kutató Intézet, Szekszárd. Dă-n kărcsiji escse sză vegyé, kit kum or plăse pă jăl bájási dă-n kumpányé. Mulc sigogye or szkrisz lá jăl. Poc găngyi kum j-o kăzut lu bájási, kínd pă ljimbă álór o vinyit kărcsije innápoj. În ánurje nu bás ásă o szuktuljit sză fíjé, mágă jăl să pă fátă-s o învácăta pă ljimbă dă bájás, să kínd nu ávut dăgînd sză ljé prisepé ált, átunse băsescsé szfătăje ku fátă-s. Sé o foszt áje, kínd dánu

domnu o sztat lăngă mînkăré sză fákă, lu bájási sinyé lá jăl kusztá, să pă kununyijé umblă lá bájás să o foszt lu karé kupil jăl o bucsizăta. Poc găngyi kum sz-o lat áfără, kínd jăl să ku lutási uná aj re. (Ro aj plăse kíncsiku: Alföldön halászelegény vagyok én..., pă karé *Farkas Miska* ásă scsijé, kă domnu ungurescé kíntă.)

Kusztă în Selmecebánya o lutás ásă o csimă: *Balog Ferkó* áje o szkrisz în kărcsijé dă domnu áztă, kă nujé ált inkă în lume cáră, sinyé átítă o făkut pânturu bájási, sinyé ásă ár fi bágát számá lá jé să ásă ár fi puminyita pă jé.

Kínd – o szută dă ej – 1905 június 13-án în Fiume o murit bájási mult or pirdut ku jăl. Dă áje dăje nu or pirdut, kit áku má dă-n ocs nu or putut sză jeje áfără pă bájási. Domnu sé o făkut kusztă să áku, nu ány pirdut ljimbă, ány kizdilit sză szkrijény, inkă mult lukru ávény, ku ljimbányi.

– Hegedűs Sándor –
Fordította: Varga Ilona

**A MAGYARORSZÁGI NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEKÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY
2005. ÉVRE KIÍRT AKTUÁLIS PÁLYÁZATAI**

KÖZÉLETI SZAKEMBEREK KÉPZÉSE

A maximálisan igényelhető/nyújtható támogatás
300 000 Ft

Beküldési határidő:
2005. szeptember 1.

Döntés: 2005. szeptember vége

***KÖZGYŰJTEMÉNY ANYANYELVŰ
ÁLLOMÁNYÁNAK GYARAPÍTÁSA***

A maximálisan igényelhető/nyújtható támogatás
300 000 Ft

Beküldési határidő:
2005. szeptember 1.

Döntés: 2005. szeptember vége

FIGYELEM!

Az adatlapot és a kitöltéséhez szükséges 6 oldalas útmutatót (amely részletesen tartalmazza a pályázat benyújtásához szükséges tudnivalókat és a csatolandó dokumentumokat) a pályázó

postai úton kérheti. Ebben az esetben C5-ös (közepes méretű), a pályázó nevére megcímezett, felbélyegzett válaszbortéket kérünk.

Levélcímünk:
MNEK Közalapítvány, 1387 Budapest 62, Pf. 25

Az adatlap és az útmutató lehívható az alábbi Internet-címen is:
<http://web.axelero.hu/mnekk>

A pályázatot a 4 oldalból álló adatlapon, a csatolandó dokumentumokkal együtt ajánlott küldeményként

EGY eredeti példányban kell benyújtani a következő levélcímre:

MNEK Közalapítvány,
1387 Budapest 62, Pf. 25.
Tel./fax: 06-1/321-3352, 06-1/321-7360,
06-1/321-7364, 06-1/321-7370
Faxon, e-mail-en nem küldünk
és nem fogadunk pályázati anyagot!

A beküldési határidő után postára adott pályázatokat a kuratórium nem bírálja el.

KÖZLEMÉNY

Tájékoztatjuk partnereinket, hogy a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány a Benczúr u. 11-ből 2005. június 12-én új telephelyre költözik.

Az új cím: 1051 Budapest, Október 6. u. 17. I. emelet. Megközelíthető M1 M2 M3 metróval és a 15-ös autóbusszal. Parkolási lehetőség parkolójeggyel az utcán, illetve a Szent István tér alatti parkolóban.

Nem változik: a levelezési cím, 1387 Budapest 62 Pf.: 25,
a telefonszámok (321-3352, 321-7370, 321-7364, 321-7360).
a honlap: web.axelero.hu/mnekk – az e-mail cím: mnekk@axelero.hu

A költözés miatt a telefon és az Internet kapcsolat június 13-tól 15-éig szünetel.

Megértésüket és türelmüket köszönjük.

MNEK Közalapítvány Irodája

ROMA/CIGÁNY SZÁRMAZÁSÚ TANULÓK RÉSZÉRE „ROMA/CIGÁNY FIATALOK RENDÉSZETI PÁLYÁRA IRÁNYÍTÁSA”

A Belügyminisztérium Civilkapcsolati és Esélyegyenlőségi Főosztálya az Oktatási Főigazgatósággal közösen pályára irányító tábor szervez olyan cigány származású fiatalok számára, akik a rendőrség, a határőrség, a tűzoltóság és a katasztrófa-elhárítás szervezeteinél szeretnének elhelyezkedni.

A tábor időpontja: 2005. július 25–29.

Helye: Budapest, Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola

A táborba azoknak a fiataloknak a jelentkezését várjuk, akik 2005. szeptemberétől 11. és 12. évfolyamon, nappali, esti vagy levelező tagozaton tanulnak gimnáziumban vagy szakközépiskolában. Jelentkezhetnek korábban érettségizettek is, amennyiben 24 évesnél nem idősebbek.

A jelentkezéshez szükséges dokumentumok:

- a tanuló önéletrajza, mely a személyi adatokat is (név, születési hely, idő, anyja neve, lakcím) és a telefon elérhetőséget is tartalmazza, valamint azt, hogy a rendészeti oktatáson belül milyen szakon szeretne továbbtanulni,
- 2005-ben érettségizők esetén a 11. évfolyam év végi lezárt bizonyítványának hiteles másolata,

- korábban érettségizettek esetén az érettségi bizonyítvány másolata,
- a helyi kisebbségi önkormányzat vagy helyi cigány civil szervezet ajánlása, ennek hiányában a települési önkormányzat jegyzőjének támogató nyilatkozata arról, hogy a pályázó a pályázati feltételeknek megfelel.

A tábor ideje alatt a résztvevők áttekintést kapnak a belügyi rendészeti szervek munkájáról és a felvételi követelményekről. (A jelentkezők számára részletes programot küldünk.) A tábor térítésmentes, a szervezők megtérítik a résztvevők utazási költségét is.

A jelentkezést 2005. július 8-ig várjuk

az alábbi címre:

Belügyminisztérium

Civilkapcsolati és Esélyegyenlőségi Főosztály

1903 Budapest, Pf.: 314

Információ kérhető:

Rostás Krisztina

Telefon: 06/1-338-28-32, 06/20-46-55-668

e-mail: rostaskrisztina@bm.gov.hu

Szabad Európa Külügyi Képzés 2005–2006

A Fidesz Magyar Polgári Szövetség Európai Parlamenti Delegációja és a Polgári Magyarorszáért Alapítvány Közéleti Akadémiája pályázatot hirdet Külügyi Képzésén való részvételre.

A program célja: Fiatal magyar szakemberek és végzős egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati képzése a külügyi igazgatási tevékenység, a nemzetközi kapcsolatok és a nemzetközi érdekérvényesítés terén.

A program felépítése: A résztvevők egy írásbeli felvételi vizsga és egy szóbeli meghallgatást követően kerülnek kiválasztásra. A vizsgára és a meghallgatásokra várhatóan 2005 szeptemberében kerül sor, magyar és angol nyelven, a szervezők által a jelentkezők rendelkezésére bocsátott tematika és irodalomjegyzék alapján.

A Képzés négy hétfőgéből és egy rövid brüsszeli tanulmányútból áll. A képzési szakasz négy egymást követő hónapban kerül megrendezésre, a részvétel minden egyes hétfőgén kötelező. A sikeres jelentkezők számára a Képzés 2005 szeptemberében indul és 2006 márciusáig tart. (A négy hétfőge tervezett időpontjai a fentiek alapján: 2005. szeptember 30–október 2., október 28–30., november 18–20., 2006. február 3–5., a tanulmányút időpontja 2006. március.)

Részvételi feltételek:

- magyar állampolgárság
- 22–35 év közötti életkor
- legalább négy – 2005 szeptemberéig – lezárt egyetemi tanév
- az angol nyelv legalább középfokú ismerete
- érdeklődés a nemzetközi kapcsolatok és a külügyes életpálya iránt

- a Fidesz Magyar Polgári Szövetség értékrendjének ismerete és elfogadása
- további nyelv(ek) ismerete, a külpolitikán belüli szűkebb érdeklődési, kutatási terület, illetve nemzetközi tapasztalat előnyt jelent!

A pályázat menete:

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- szakmai önéletrajz (értesítési cím, telefonszám, e-mail cím megjelölésével)
- diplomamásolat, ill. hallgatói jogviszony igazolás
- nyelvtudást igazoló dokumentum(ok)
- rövid esszé 3–5 oldal terjedelemben az alábbi három téma egyikéről:
 - (1) Magyarország helye a globalizálódó Világban
 - (2) Európa határai – Magyarország érdekei
 - (3) Regionális együttműködés és szomszédságpolitika
- legalább egy ajánlólevél egy közéleti személyiségtől illetve civil vagy politikai szervezettől

A pályázatok benyújtásának határideje: 2005. július 8.

A pályázatot kérjük az alábbi címre eljuttatni:

**Gyürk András Programigazgató
1088 Budapest Szentkirályi u. 18.**

A határidő lejártá után (postai úton érkező pályázat esetén a postai bélyegző dátuma szerint) érkező pályázatokat nem tudjuk elfogadni. Kérjük továbbá, hogy a pályázati anyagokhoz eredeti dokumentumokat ne mellékeljenek, mivel a beküldött anyagokat nem áll módunkban a pályázóhoz visszajuttatni.

A Tessedik Sámuel Alapítvány kiadásában jelent meg magyar és első ízben cigány (lovári) nyelven Az első képes Bibliám. A kötet a 125 legkedveltebb bibliai történetet tartalmazza *Kenneth N. Taylor* egyszerű szavaival átfogalmazva. A történeteket *Richard és Frances Hook* szép rajzai illusztrálják, cigány nyelvre *Choli Daróczi József* fordította. A kiadók remélik, hogy a Képes Biblia hozzájárul ahhoz, hogy a cigány nyelvet minél több gyermek szépen megtanulja és használja, és ezáltal megtanulja a Biblia legszebb, legfontosabb történeteit is.

Nézd ezt a rengeteg szőlőt, amit ezek az emberek visznek! Az emberek neve Káleb és Józsué. A szőlő azon a földön termett, amelyet Isten a népének ígért. Az emberek sietnek haza, hogy megmutassák a barátaiknak, milyen jó dolgok teremnek az Ígélet földjén.

Hol termettek ezek a szőlők?

MÓZES HARMADIK KÖNYVE 13-14.

Kaj barile kadal drakha?

Numbers 13-14

Isten népének embereit kígyók marták meg és néhányan meghaltak. Isten azt mondta Mózesnek, hogy készítsen valamit, ami egy nagy kígyóhoz hasonlít. A megmart emberek felnézhettek az oszlop tetjén lévő kígyóra. Ezután Isten meggyógyította őket.

Ki gyógyította meg az embereket?

MÓZES HARMADIK KÖNYVE 21.

Le Devleske nipoške manushen sapa churinde thaj unyi zhene mule. O Del kodi phendas le Mozesoske te kerel variso, so kade mezilpes sar ekh baro sap. Le sapendar churinde manusha opre shaj dikhnas pe le culaposko vurvo pe kodo sap. Pala kadi o Del sastyardas len.

Kon sastyardas le manushen?

Numbers 21

Isten nem akarta, hogy Bálám végigmenjen ezen az úton, tehát egy angyalt küldött, hogy az állítsa őt meg. Mikor a számár meglátta az angyalt, megállt. Bálám ütötte a szamarat, hogy az újra menjen. Ekkor a számár megszólalt! Azt kérdezte, „Miért ütöttél?” Végül Bálám meglátta az angyalt és boldog volt, hogy a számár megállt.

Mit mondott a számár?

MÓZES HARMADIK KÖNYVE 22.

O Del na kamlas ke o Balam te zhal pe kado drom, anda kadi ekhe andyelos bishadas te ashavel les. Kana o megari dikhlas le andyelos, tordyilas. O Balam shinlas-marlas le megaros ke te zhal majdur. Atunchi duma das o megari! Pala kadi o Balam sama las le andyelos thaj bari losh kerdylas les, anda kodi, kaj o megari tordyilas.

So phendas o megari

Numbers 22

Dikh kadal but drakha, so kadal manusha ingren! Le manushengo anav si Kaleb thaj Jozhue. Le drakha Pe kodi phuv barile, savi o Del peske nipoške shinadas. Le manusha sidyaren khere te sikaven penge amalenge Ke soske lashe trabi baron pe e Shinadyi phuv.

Szécsi Magda:

Árva Madár

Árva madár száll az égen,
Ragyogó tengerkéek fényben.
A napocska aranykorongja,
Az idő s az utat mutatja.
Bús madár ez a madár,
Oda száll, hol társra talál.
Egyszer messzi országba,
Egyszer az én álmomba: hol
Ragyognak a csillagok,
S nincs más, csak madár
Lábnyomok...

Titok

Ültettem egy szép valamit,
Akkor láttam meg valakit.
Azt fitymolt: Lakit, lakit...
Nem tudom ki lehetett!

Álhatetlen...

Az egér megegette a rókát,
A macska csak ámult,
Azt hitte nem lát!
Majd az egér már futott,
Autogramot kért...
Ki találod ez után mi történt?

Fura számoló...

Neked van valamid,
Neki az kell!
Nekem nincs semmim,
Neked sem kell!
Neki sincs semmije,
Mert nálad van!
Kinek van ennyi valamije?
Számoljad!

Ha a nap...

Ha a nap az
Iskolapadra süt,
Látja ám, hogy írsz.
Sok kárak botút.
Ilyenkor hízik,
Dagad a büszkeségtől,
S még több fényt küld
Neked a mindenségből...

Mondókák

Dán dog: lihegő,
Selyemszalag: libegő.
Pici cipő: kopogó,
Sárgarépa: ropogó.

Mérgekigýó: sziszegő,
Hazug ember: szószegő.
Szürke veréb: ugráló,
Tüskés kaktusz: szurkáló.

Őszi eresz: csepegő,
Vidám ember: nevető.
Pöttyös labda: pattogó,
Fut a vonat: csattogó.

Mesemondó: altató,
A hibás szó: akadó.
Száraz avar: zizegő,
Törött lábú: bicegő.

Kel a tészta: dagadó,
Folyik a méz: ragadó.
Belélegzed: levegő,
Ha kifújod: lebegő.

A segítő: szerető,
Rontó, ártó: gyűlölő.
Nyári sáska: imádkozó,
Az őszi szél: hideghozó.

Futó idő: rohanó,
Úti csárda: fogadó.
Szomorú nő: lehajló,
Síró ember: búsuló.

Táltos csikó: repülő,
A délibáb: eltűnő.
Hamis ember: ámító,
Haszonleső: számító.

Az éjszaka: rémisztő,
Itt a hajnal: ébresztő.
Görögdinnye: szomjoltó,
Tűzet oltó: tűzoltó.

Háp, háp kiskacsa...

Háp, háp kiskacsa,
Hová totyogsz, tán haza?
Hol van a te házad, hazád?
Ott ahol a kacsá mamád?

Háp, háp kiskacsa,
Mit eszel, ha éhes leszel?
Füvet, halat, magot, csalánt?
Mit ad enni kacsá mamád?

Háp, háp kiskacsa,
Milyen leszel, ha nagy leszel?
Lusta, okos, kényes, falánk?
Mire nevel kacsá mamád?

Háp, háp kiskacsa,
Totyogj, totyogj szépen haza.
Eszel amit eszel, leszel ah
leszel:
Mindenképpen kacsá mamád
szemefénye leszel!

Ha a hold...

Ha a hold az ágyadra
Világít,
Nézed sötét foltjait,
És elámit.
Pedig nem is saját
Fényével világít: a hold,
A hold, a hold mindenkit
ámít...

Ha egy csillag...

Ha egy csillag lehull az égből,
Hozzád siet, hozzád a messzeségből.
Hírt hoz ő, ami boldoggá tesz:
Tudd, hogy egyszer belőled is felnőtt lesz...

L. D. Horoszkóp

2005. július

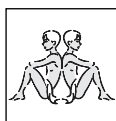

KOS (III. 21.–IV. 20.) – Ha azon veszi észre magát, hogy a barátja valahányszor

kinyitja a száját füllentésre számít, akkor jobb, ha befejezi vele a kapcsolatot. Kecsegtető ajánlatot kap, ami hosszútávra megoldja pénz és munkahelyi problémáját, de mielőtt igent mondana, járjon a dolgok után: mit kellene adnia cserébe?

BIKA (IV. 21.–V. 20.) – Szabadabban fog lélegezni, ha kiszakítja környezetéből azokat az embereket, akik Önön élőködnek. A hónap szép élményeket ígér, utazzon el bátran!

IKREK (V. 21.–VI. 21.) – Vigyázzon a hamis barátokkal, ne vegye semmibe a meg

érzéseit! Ne feledje, hogy a szerelem által egyre jobban bízik Önmagában, de a bizalmatlanság csak egy dolgot táplál: a kétségbeesést! Betörés veszély! Vigyázzon otthonára!

RÁK (VI. 22.–VII. 22.) – Ha nem kapta meg a járandóságát, azonnal hagyja abba a munkát! Az a vállalat vagy üzlet, ahol nem lehet pénzről tárgyalni:

csődérett! Egyik családtagját kisebb baleset éri, amitől megváltozik nyaralása időpontja, de végül minden rendben lesz!

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.) – Ön most nagyon vonzó, jól tesz Önnek a nyár! Ez az egyetlen jó hír! Mások tisztelensége miatt veszteség érheti, autóját ellophatják, házában kár keletkezhet. Óvakodjon a törvénytelen ügyletektől, a rossz tanácsoktól, és azoktól, akik hamis indokkal pénzt akarnak kisajtolni Öntől...

SZÜZ (VIII. 24.–IX. 23.) – Óvakodjon a légvára építésétől, a cselszövésektől és a szabálytalan ügyletektől! A párkapcsolatokat nem annyira a nagy dolgok, mint inkább az apró figyelmességek elmaradása fenyegeti, épp azok a kis dolgok, amik képesek életben tartani a szeretetet! Legyen figyelmesebb a közlekedésben is. Csak friss ételeket egyen és sok gyümölcsöt!

MÉRLEG (IX. 24.–X. 23.) – Nem mindig tudja, hogy gyermeke mit ért azon, amit

mond. Figyeljen rá jobban! Ha egy kapcsolat csődöt mond, a férfiak a társukat, a nők Önmagukat hibáztatják. Nem jól van ez így, hiszen mindketten hibásak! Próbálja tisztázni a dolgokat, ne nyeljen le semmit...

SKORPIÓ (X. 24.–XI. 22.) – Tanulja meg kimondani negatív érzéseit, és felszabadulnak szorongásai. Baráttal ne üzletel-

jen ebben a hónapban, mert pórul járhat! Egy flört jól kezdődik, de csúfosan végződik, ami mögött párja megbízása a titok...

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.) –

Fejezze ki világosan a kívánságait, ne higgye, hogy partnere gondolatolvasó! És elgondolkodhatna azon, hogy ha elvár dolgokat, akkor azt illik viszonozni is! Ön mit ad szerelmének?

BAK (XII. 22.–I. 20.)

– Párkapcsolatában intrikákra számíthat, munkájában meglepetésre, egészségében kisebb problémákra, de összességében izgalmas hónapra számíthat! Egy utazás meghiúsulhat, későbbi időpontra tolódhat, de ezzel csak nyerni fog. Egy régi barát ajánlata felvillanyozza, de csak legyen óvatos...

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.) – Ha nincs

partner, a várakozó álláspont helyett merjen kezdeményezni! Számoljon le a hirtelen meggazdagodás illúziójával, a gazdagság amúgy is a lelkében van, merítsen onnan, mert kifogyhatatlan...

HALAK (II. 20.–III. 20.) Óvatosan járjon el jogi és hivatali ügyekben, és alaposan

nézzze meg, hogy mit ír alá! Külföldi vendégekre számíthat, akik viszonzni fogják majd az Ön kedves-ségét. Egyik közeli rokona kórházba kerülhet, legyen mellette, ha nem is kéri erre...

Az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány kiadásában megjelent alábbi kötetek szerkesztőségünk címén megrendelhetőek! (Szolnok, Pf.: 77 5001)

Szécsi Magda: *Fekete fények* 1300,- Ft

Farkas Kálmán: *Mosoly és párbeszéd* 500,- Ft

Farkas Kálmán: *Ember a viharban* 1500,- Ft

Bokszi és Tulpica: *Cigány népmesék* 1500,- Ft

ÚJ KÖTET: Farkas Kálmán: *Elsorvasztott mozgalom* 1600,- Ft

Felhívás

A Lungo Drom március-áprilisi lapszámában megjelent felhívásomat sokan félreértették, ezért a tisztánlátás érdekében szeretném közölni, hogy nem hajléktalanszállót, nem anyaothont, nem albérletet, és nem olyan panziót szeretnék létrehozni, ahol én szolgálom ki a vendégeket.

Az én elképzelésem egy olyan ház, ahol olyan cigánynők laknak, akik saját maguknak főznek, saját magukat látják el, maguk alakítják a napi teendőiket, időbeosztásukat, mivel én egy szem látó festőmű-

vész vagyok és szükségem van a nyugalomra, a békességre, a szabadságra, a tisztaságra.

Hogy milyen házba jönnél? Mintha vendégségbe jönnél és megtetszik neked a ház, és ott szeretnél maradni, ameddig neked jó. Ennek fejében összeadjuk a pénzünket, amiből majd eltartjuk magunkat.

Tehát ha ugyanolyan egyedül élő nyugdíjas cigánynő vagy, mint én, minimum 22 ezer forinttal, ha ugyanúgy gondolkozol, mint én, hogy nem akarsz férjhez menni, mert öregségedre nem bolondultál meg, ha

nincs káros szenvedélyed, mint nekem, ha ugyanúgy nem akarsz egy kiutált családtag lenni, aki csak teher lenne, aki ugyanúgy nem bírsz fizikai munkát végezni, hogy pótolhatnád a nyugdíjadat, ha ugyanúgy nem akarsz földönfutó hajléktalan és kórházi körülmények között kiszolgáltatott lenni, ha megpróbálsz felülkerekedni saját nyomorúságodon és felemelt fejjel tisztességes körülmények között akarsz megoldani helyzetedet, ha képesnek érzed magad, hogy összefogjunk és közösségben együtt éljünk, egymáson segítve, akkor jelentkezz!

Akkor is jelentkezz, ha tudsz ilyen helyről, mert akkor már indulok is. Feltételem, hogy ne gázkonvektoros fűtés legyen, mert a torok betegségem miatt nem bírom. Távol legyen a város és a falu füstjétől, zöld övezetben, mint a jelenlegi otthonom, de mégis közel egy kulturált városhoz.

Oláh Mara